

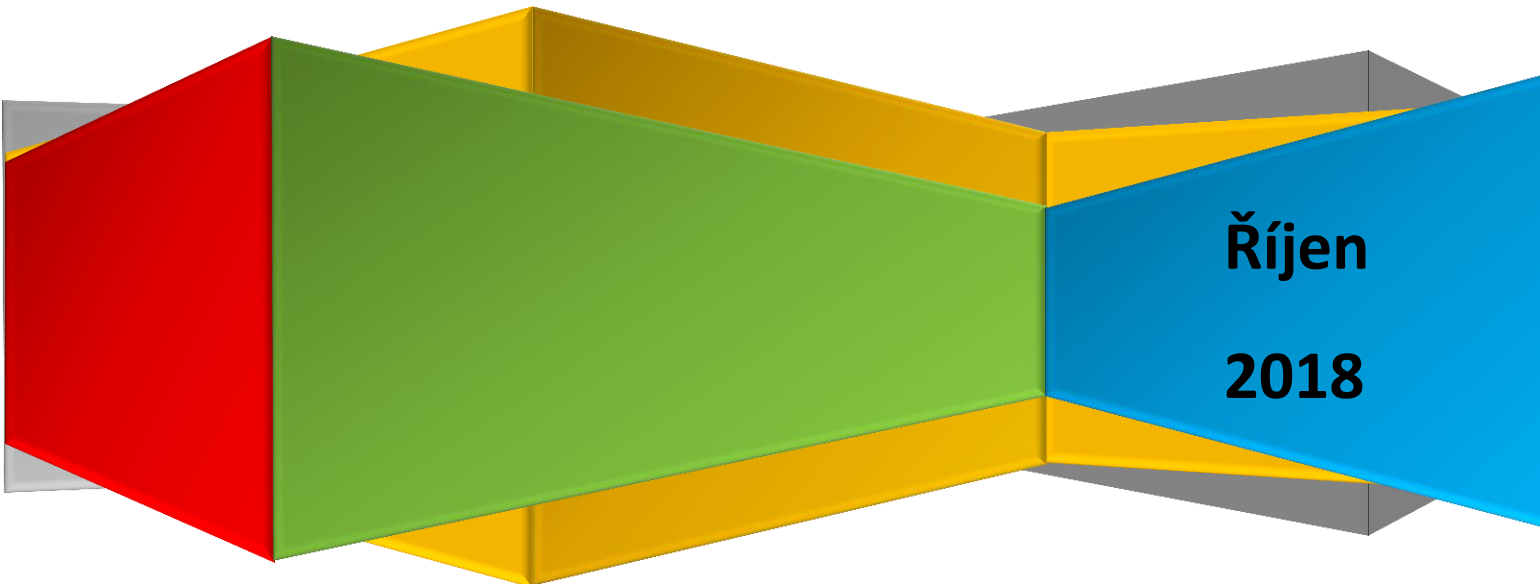

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Vstupní analýza města Žďár nad Sázavou

Autor: Škarka Daniel

Říjen

2018

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

OBSAH:

1. Úvod a cíle vstupní analýzy	3
2. Cílová skupina.....	3
3. Analytická část.....	4
3.1. Charakteristika obce s ohledem na sociální vyloučení.....	4
3.2. Základní charakteristika města.....	5
3.3. Identifikované SVL a jejich vznik.....	7
4. Školství.....	9
4.1. Předškolní vzdělávání	10
4.1.1. Mateřské školy	10
4.1.2. Pozice MŠ v systému vzdělávání ve Žďáře	13
4.1.3. Docházka dětí ze SVL do mateřských školek.	13
4.1.4. Přípravné ročníky na ZŠ	16
4.2. Základní školy	16
4.2.1. Základní škola Komenského 2 (2. ZŠ).....	18
4.2.2. Základní škola Komenského 6 (3. ZŠ).....	19
4.2.3. Základní škola Švermova 4 (4. ZŠ) - s detašovaným pracovištěm na zámku ..	20
4.2.4. Základní škola Palachova 35 (5. ZŠ).....	20
4.2.5. Koncentrace dětí ze SVL na 3. ZŠ.....	21
4.2.6. Distribuce žáků.	25
5. Volný čas dětí a mládeže	25
5.1. Rozsah vybraných sociálních služeb a spolupráce poskytovatelů.....	29
5.2. Denní centrum pro děti	33
5.3. Navrhované rozšíření terénních služeb a dalších opatření.....	34
6. Přílohy	36

1. Úvod a cíle vstupní analýzy

Tato analýza vznikla v rámci Individuálního projektu systémového **Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami¹ (IKV)**. Hlavním cílem projektu je dosáhnout uplatnění principů IKV na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu na lokální úrovni, a to v obcích do projektu zapojených.

Za účelem úspěšné realizace projektu musí být v zapojených obcích provedena vstupní analýza. Jejím hlavním cílem je popsat stav, strukturu a kapacity místní vzdělávací sítě, dále pak postoje ke vzdělávání a domnělé či faktické bariéry v přístupu ke vzdělávání na straně cílových skupin projektu. Mezi cílové skupiny projektu patří:

- Zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působící ve vzdělávací politice
- Vedoucí pracovníci škol a školských zařízení, pedagogičtí pracovníci
- Pracovníci a dobrovolníci v organizacích působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže
- Rodiče dětí a žáků
- Děti a žáci

Na základě dat obsažených v analýze pak mohou svoji činnost rozvíjet lokální konzultanti, metodici a konzultanti inkluzivního vzdělávání pro danou obec, kterým slouží také jako podklad k vytvoření Místního plánu inkluze ve vzdělávání (MPI). Analýza by měla být považována za prvotní dokument mapující situaci ve vzdělávání v regionu. Data v této analýze nejsou konečná, slouží pro základní orientaci v problematice v daném místě. Na podnět výše uvedených aktérů z cílové skupiny a členů pracovní skupiny ke vzdělávání může být tato analýza doplněna o další potřebná data. Analýza vychází z rozhovorů sbíraných během roku 2016 a analýzy dostupných dokumentů vytvořených v předcházejících letech.

2. Cílová skupina

Projekt IKV v SVL je primárně zaměřen na podporu pozitivních vzdělávacích strategií v daných oblastech a odstraňování bariér bránících dětem ze SVL při vstupu do hlavního vzdělávacího proudu. Hlavní cílovou skupinou jsou instituce, hrající nezastupitelnou roli ve vzdělávacím procesu – mateřské, základní a střední školy, jejich ředitelé a pedagogičtí pracovníci. Současně to jsou instituce, které se na chodu škol podílejí – zřizovatelé (městské a krajské úřady), školská poradenská zařízení a dále pak instituce, které se školami často spolupracují, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, NNO, NZDM, ZUŠ a další subjekty.

¹ Registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586, OP VVV.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Druhou a neméně významnou část cílové skupiny tvoří děti a mládež stížená či ohrožená sociálním vyloučením, kterým hrozí, že nebudou zařazeny do hlavního vzdělávacího proudu a spolu s nimi pak i jejich rodiče či zákonní zástupci.

3. Analytická část

3.1. Charakteristika obce s ohledem na sociální vyloučení

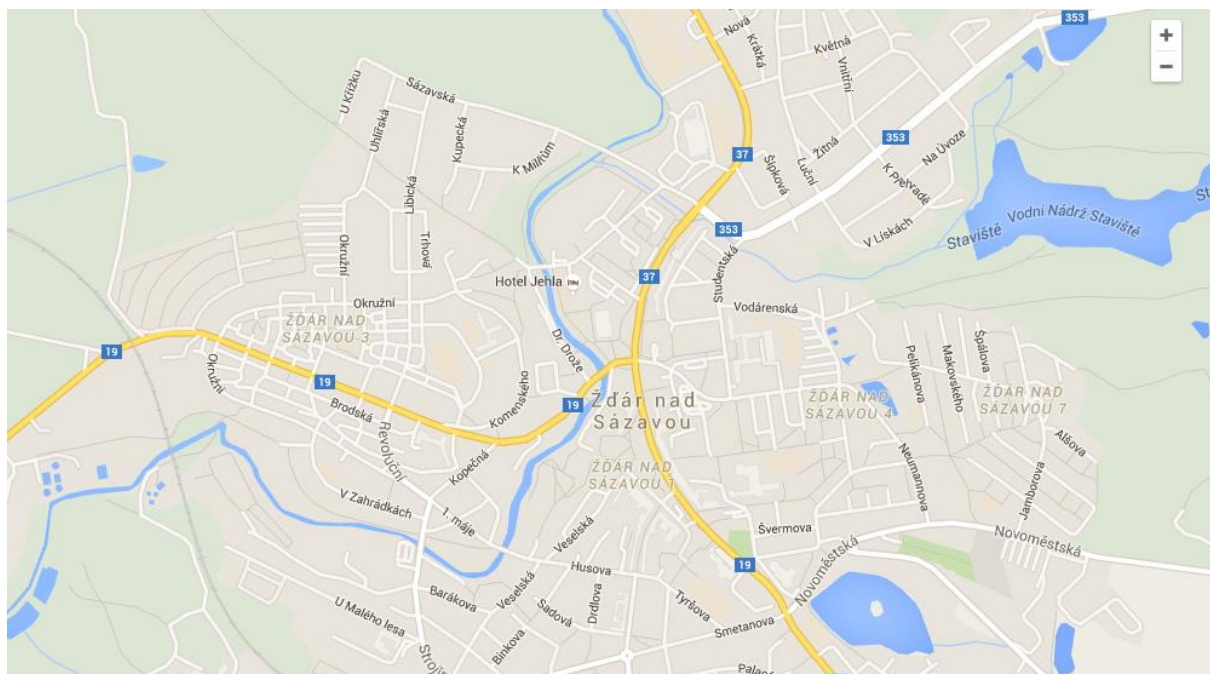
Pojem sociální vyloučení vstoupil do povědomí široké veřejnosti v roce 2006, kdy vznikla *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti*, zkráceně nazývaná také tzv. Gabalova mapa². V rámci komplexního mapování bylo v České republice identifikováno celkem 310 sociálně vyloučených lokalit. Žďár nad Sázavou se objevil až v loňské aktualizaci zprávy, kde jsou jako SVL nově označeny tzv. svobodárny na sídlišti Žďár nad Sázavou 3, kterému se zejména mezi staršími občany přezdívá Stalingrad (dále tedy budeme uvádět tento název i přesto, že se nejedná o oficiální označení části města). Předtím se v souvislosti se Žďárem o sociálním vyloučení nehovořilo a zmíněné pojmy nebyly ani součástí „slovníku“ představitelů města. Na podzim roku 2015 vedení existenci SVL ve městě připustilo a následně navázalo spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. V rámci monitoringu Agentury byly pro účely této zprávy jako SVL identifikovány také další lokality, kterým se budeme věnovat dále v textu.

Stanovit univerzálně platnou a exaktní definici pro sociální vyloučení či sociálně vyloučené lokality, která by umožnila například měřitelné srovnání daného stavu na žďárských svobodárnách s jinými SVL různě po České republice, není dost dobře možné. Rozdíly mezi jednotlivými regiony, místními podmínkami a tedy i lokalitami jsou značné a prakticky nesrovnatelné. Kromě měřitelných indikátorů chudoby, jako jsou například dávky v hmotné nouzi, podíl nezaměstnaných či zadluženost, které lze vyčíslit a do určité míry srovnávat, je důležité hlavně symbolické chápání jednotlivých lokalit a jistý práh tolerance obyvatelstva, který určuje, co je v místním kontextu vnímáno ještě jako přijatelné a co už nikoliv. Rozdílná je tedy i optika, se kterou je v daných místech na sociální vyloučení a problematičnost lokalit nahlíženo. I proto se v rámci Žďáru snažíme sociálně vyloučené lokality identifikovat s ohledem na zdejší specifika a míru sociálního vyloučení posuzovat v lokálním kontextu, a to včetně případného srovnání s regionálními nebo krajskými indikátory. Bez ohledu na specifické místní podmínky je však zřejmé, že míra sociálního vyloučení ve žďárských lokalitách není dramatická ani z pohledu zdejších aktérů, ani většiny obyvatel SVL. Existuje tak poměrně slušná šance na uspokojivé řešení problému. Působení Agentury pro sociální začleňování je tak možno v tuto chvíli chápat částečně jako preventivní.

² GAC: *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti*, MPSV 2006. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/mapa/index-2.html>.

3.2. Základní charakteristika města

Mapa 1 – Žďár nad Sázavou

Město Žďár nad Sázavou se nachází v Kraji Vysočina, 31 km severovýchodně od krajského města Jihlava a zhruba 80 km severozápadně od Brna. Leží na důležité železniční trati mezi Prahou a Brnem a zhruba 40 km od hlavního dálničního tahu D1. Žďár nad Sázavou je správním centrem ORP, které zahrnuje 48 obcí a má 43 058 obyvatel. Počet obyvatel samotného města Žďár činil k 1. 1. 2015 21 467 lidí.

Historie města sahá do středověku a je spojena klášterem Cisterciáků, hutnictvím a rybníkářstvím. Téměř do poloviny minulého století se však jednalo o malou provinční obec s necelými 5000 obyvateli. Až na sklonku čtyřicátých let zažilo město prudký rozvoj průmyslové výroby a vznikl klíčový podnik Žďárské strojírny a slévárny (dále jen ŽDAS). V roce 1949 se Žďár stal okresním městem. Během padesátých a šedesátých let se počet obyvatel více než ztrojnásobil a město se stalo významným průmyslovým centrem, které stahovalo pracovní sílu z nejširšího okolí (včetně slovenských Romů). V rámci budování průmyslových kapacit a zázemí pro dělníky proběhla rovněž masivní bytová výstavba a město se tak stalo atraktivní z hlediska pracovních příležitostí i zázemí pro relativně komfortní život. Počet obyvatel průběžně narůstal, až dosáhl svého vrcholu v roce 2001 a od té doby postupně klesá (viz graf 1). Příčiny současného odlivu obyvatel jsou stejné jako v jiných obdobně velkých městech. Jedná se o nedostatek pracovních příležitostí a kulturního vyžití, možností studia a v případě Žďáru rovněž nedostatek volných bytů či pozemků k výstavbě (a jejich ceny), především pak pro mladé rodiny.

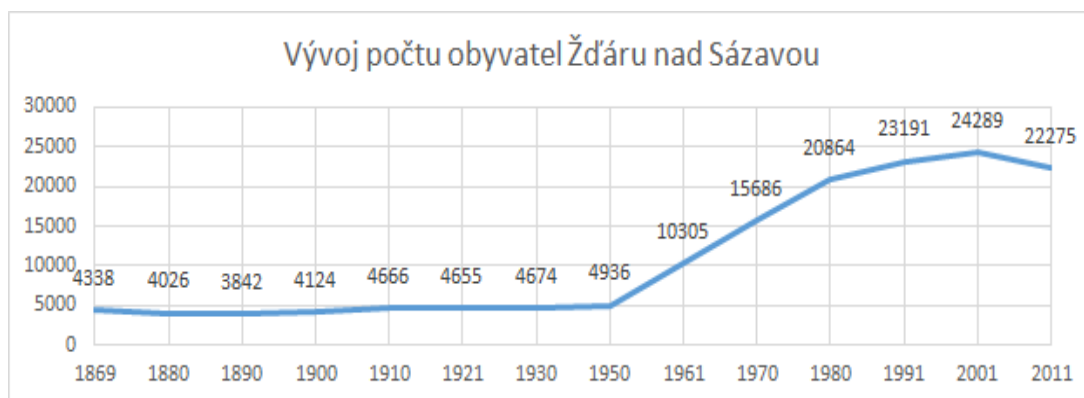
Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Masivní růst počtu obyvatel během padesátých a šedesátých let a příchod řady lidí z různých regionů Československa je považován místními aktéry za historický zdroj vykořenění a nezájmu obyvatel města o dění v regionu. Často je používána paralela s poválečným osídlením a rozvojem Sudet. Příčinou masivní migrace byl ve druhé polovině 20. století prudký rozvoj strojíren ŽDAS a dalších průmyslových podniků. V době svého největšího rozkvětu v 70. letech zaměstnávaly strojírny bezmála 5000 lidí, tedy téměř každého třetího člověka ve městě. Prudké a rychlé změny při industrializaci ŽDASu se podepsaly na charakteru města i celého regionu a „...byly natolik pronikavé, že podstatnou měrou ovlivnily vzhled města, jeho postavení, podobu krajiny a hlavně život jeho obyvatel. Podnik brzy získal ekonomickou nadváhu, řídil správní i společenské instituce, určoval rozhodujícím způsobem život nově příšlých dělníků i původních obyvatel Žďáru. Díky tomu proběhl ve městě v prvních desetiletích po válce „tavící kotlík“ se vším, co jej provází...Továrna ovlivnila původně chudé zemědělské město natolik, že to, co se tu odehrálo, byla vlastně tvorba nové (nebo modifikované) lokální kultury, založené na socialistickém plánování a výstavbě.“³

I přes útlum výroby a masivní propouštění (hlavně v 90. letech) mají Strojírny ŽDAS dodnes přibližně 2500 zaměstnanců a jsou tak stále největším zaměstnavatelem ve městě i na území bývalého okresu.

Kromě strojírenské výroby je město známé také barokními stavbami architekta Jana Blažeje Santiniho Eichla, zejména pak poutním kostelem Sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře.

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel Žďáru nad Sázavou

³ Počátky industrializace na Žďársku ve světle nových výzkumů

Porsch Josef. IN <http://lidemesta.cz/archiv/cisla/5-2003-11/pocatky-industrializace-na-zdarsku-ve-svetle-novych-vyzkumu.html>

3.3. Identifikované SVL a jejich vznik

Historický původ sociálně vyloučených lokalit

Romské rodiny ze Slovenska začaly přicházet do Žďáru nad Sázavou za prací po roce 1949, kdy vznikly strojírný ŽĐAS, protože „...v prvních dvou letech podniku bylo zajištění pracovních sil velmi obtížné. Chybějící pracovní síly se zčásti nahrazovaly pracemi brigádníků nejrozličnějších profesí a původu.“ Zpočátku Romové bydleli pouze provizorně u staveniště továrny. „Přišli houfy cikánů, kteří pracovali na zemních pracích a bydleli jen pod stany, nebo pod šikmo nastavenými plachtami a to skoro až do října 1951.“ Později ti, kteří se při práci osvědčili, dostali z rozhodnutí ONV přiděleny byty nebo rodinné domy horší kvality, které se uvolnily po dělnících, kteří se masově stěhovali na sídliště Stalingrad. Prvotní romské osídlení tak vzniklo v místní části přezdívané Štán, na dnešní Žižkově ulici, částečně na Veselské ulici. Romové obývali několik rodinných domů a položili tak základ starousedlické kolonie, která se částečně zachovala do dnešních dní⁴. Některé domky byly později zbourány a rodiny získaly podnikové nebo obecní byty rozptýlené po městě (dnešní ulice Veselská, Husova, sídliště Libušín a U průmyslové školy) nebo v tzv. Sušce - činžovním domě s šesti byty na Brněnské ulici, který se postupně vlivem místní bytové politiky stával dalším místem koncentrace Romů a chudých lidí. V roce 1997 byl na dvoře Sušky vystavěn bytový dům s deseti tzv. holobyty.

Dům na "Sušce" prodalo město již v dezolátním stavu v roce 2004 soukromému majiteli, který jej následně zbouřil a na prázdném místě postavil sklad elektrotechniky.

V letech 1952 - 1953 bylo v rámci budování sídliště Stalingrad vystavěno sedm bytových domů (ubytoven) pro svobodné dělníky, tzv. svobodáren, které až do 90. let sloužily svému původnímu účelu. V rámci privatizace bytového fondu města po roce 1996 se však do svobodáren stěhovali chudí lidé (z velké části Romové), kteří si z různých důvodů nemohli dovolit odkoupení bytu v jiných částech města. Zároveň se ze svobodáren odstěhovali všichni příslušníci střední třídy, kteří si to dovolit mohli a z bytoven se postupně stalo místo koncentrace sociálně slabých. V roce 2007 rozhodla Rada města svobodárny dále neprodávat a městu tak zůstaly v podstatě jako jediné obecní bydlení.

V roce 1969 získala polovinu prvního patra svobodárny č. 5 (Brodská 1905/33) tzv. *Pracovně výchovná skupina* (PVS), detašované pracoviště *Výchovného ústavu pro mládež v Olešnici*⁵, kde bylo umístěno 12 - 18 chlapců ve věku 15 - 18 let. Hlavním smyslem PVS bylo integrovat problémovou mládež do společnosti pomocí práce ve strojírnách ŽĐAS, kde vykonávala pomocné dělnické práce.

⁴ Z „původního“ osídlení zůstaly na Žižkově ulici bydlet 2 romské rodiny. Domy, které obývají, patří městu.

⁵ Zřizovatel PVS se v průběhu času několikrát změnil. V letech 1960 – 1969 to byl *Diagnostický ústav v Brně*, 1969 – 1979 *Výchovný ústav pro mládež v Olešnici* a od roku 1989 až dodnes *Výchovný ústav ve Velkém Meziříčí*.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Spádová oblast PVS byla převážně Vysočina a Východní Čechy (hlavně okres Chrudim), ale část chovanců přišla i ze vzdálenějších regionů. Po roce 1989 začal ŽĎAS masivně propouštět a mládež pracující v rámci PVS přišla na řadu mezi prvními. Proto se vedení výchovné skupiny rozhodlo orientovat na vzdělávání, PVS zanikla a zařízení se přestěhovalo do budovy bývalých 1. jeslí na Veselské ulici, kde působí dodnes jako *Výchovný ústav ZŠ a SS Velké Meziříčí, pracoviště Žďár nad Sázavou*. Po odchodu PVS v roce 1990 byla v uvolněném prostoru svobodárny č. 5 krátce zřízena ubytovna (sociální bydlení) a od roku 1992 potom Azylová ubytovna pro muže, která zde sídlí i dnes.

Někteří z bývalých chovanců PVS na Stalingradě zapustili své kořeny, přiznali se do místních romských rodin a na Svobodárnách bydlí dodnes. Tímto způsobem se v minulosti průběžně rozšiřovala původní starousedlická populace a jednalo se o nejčastější formu romské „imigrace“ do Žďáru. Také současní „absolventi“ výchovného ústavu se čas od času ucházejí o městské byty a některým se je podaří (na svobodárnách) získat. Společně s klienty azylových domů se tak jedná o dvě nejčastější skupiny mimožďárských zájemců o městské bydlení.

Největší jednorázová imigrační vlna začátkem 90. let souvisela s příchodem širokého příbuzenstva romské rodiny B., z maďarsko-slovenského pomezí (okres Rimavská Sobota). V rámci sloučených rodin, které společně bydlely v městských bytech, přibýlo v romské komunitě na Stalingradu tehdy až několik desítek lidí.

Odhaduje se, že v současné době žije ve Žďáře nad Sázavou přibližně 120 – 150 Romů. Větší část z nich bydlí na sídlišti Stalingrad, převážně na svobodárnách, další potom v holobytech, v azylových domech, v Hotelovém domě Morava, v rodinných domcích na Žižkově ulici a na dalších adresách různě po městě. **Zdaleka ne všechny Romy ve Žďáře je možné považovat za sociálně vyloučené. Na svobodárnách je to asi polovina až dvě třetiny, ale například rodiny bydlící mimo koncentraci komunity jsou obvykle integrované.** Vzrůstá naopak podíl sociálně vyloučených lidí neromského původu.

V dalších částech této kapitoly se věnujeme sociálně vyloučeným lokalitám, které byly identifikovány podle indikátorů uvedených v kapitole *Sociální vyloučení* a byly jako vyloučené označeny také většinou systémových aktérů. **V době výzkumu (rok 2016) žilo v identifikovaných lokalitách přibližně 3 % obyvatel města a zhruba 1,5 % z obyvatel ORP. Tito však byli příjemci přibližně 30 % všech příspěvků na živobytí (dávka v hmotné nouzi) vyplácených v ORP.**

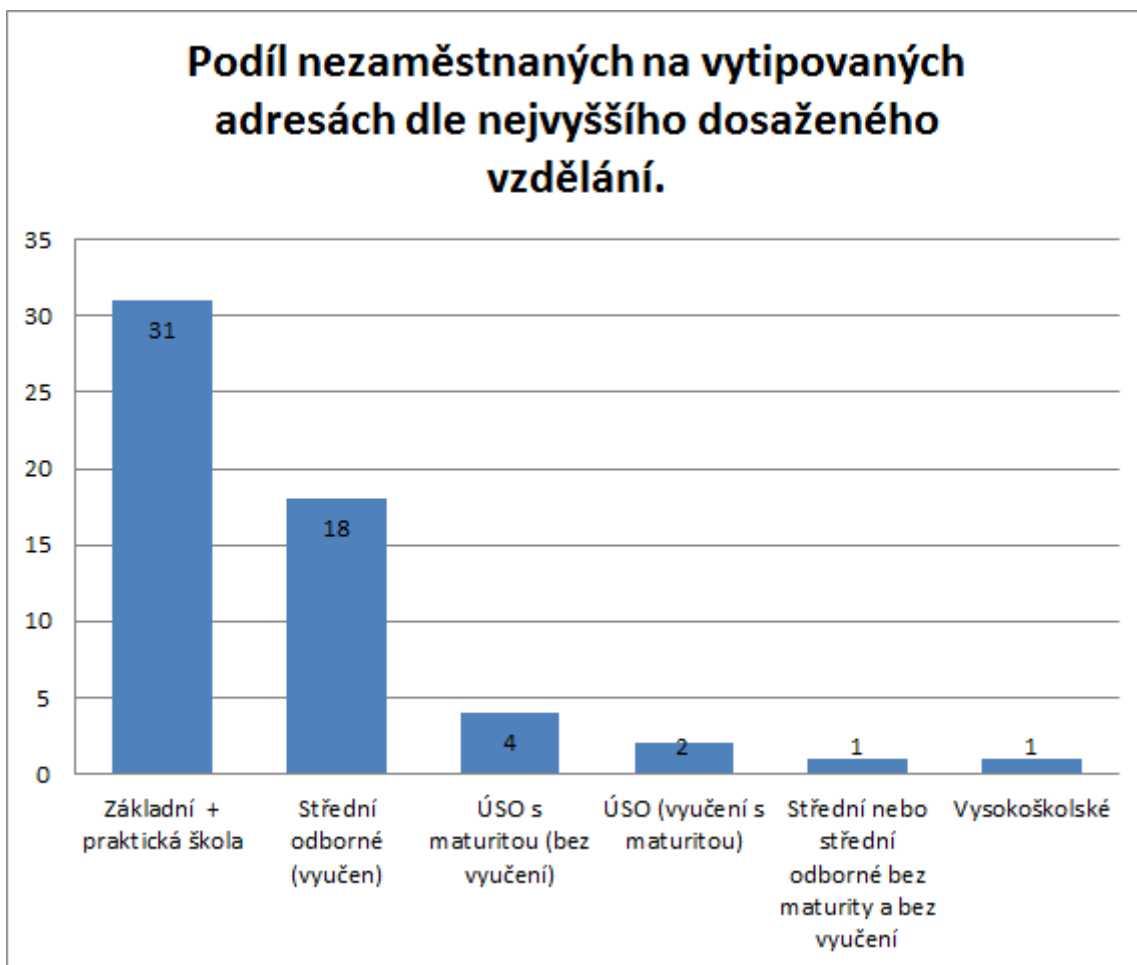

Kromě azylového domu Ječmínek, se problém sociálního vyloučení týká výhradně městských bytů a ubytovacích kapacit. Situace je tedy relativně přehledná a díky slušné úrovni spolupráce aktérů a ochotě města ke změnám je šance na zlepšení situace v SVL poměrně vysoká.

4. Školství

Největšími výzvami pro školství v kontextu sociálního vyloučení bývá, jak motivovat rodiče ze SVL k předškolnímu vzdělávání svých dětí a jak děti následně udržet v hlavním vzdělávacím proudu. Školky a školy bývají prvním, a zároveň často i posledním místem, kde se mohou stírat rozdíly a kde se děti mohou naučit žít vedle sebe bez předsudků. Je pochopitelné, že děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí mají často specifické vzdělávací potřeby, nicméně rozdíly mezi nutností odděleného vzdělávání a pouhým zvykem a stereotypy rodičů, dětí i společnosti jsou často velmi tenké. Podobným výzám čelí také vzdělávací instituce ve Žďáře nad Sázavou, zde je však situace navíc spojena s kritickým úbytkem žáků na některých školách.

Problematiku nelze brát na lehkou váhu. Jak totiž ukazuje graf 9, nejvyšší dosažené vzdělání zásadním způsobem předurčuje možnosti profesního uplatnění lidí ze Žďárských SVL

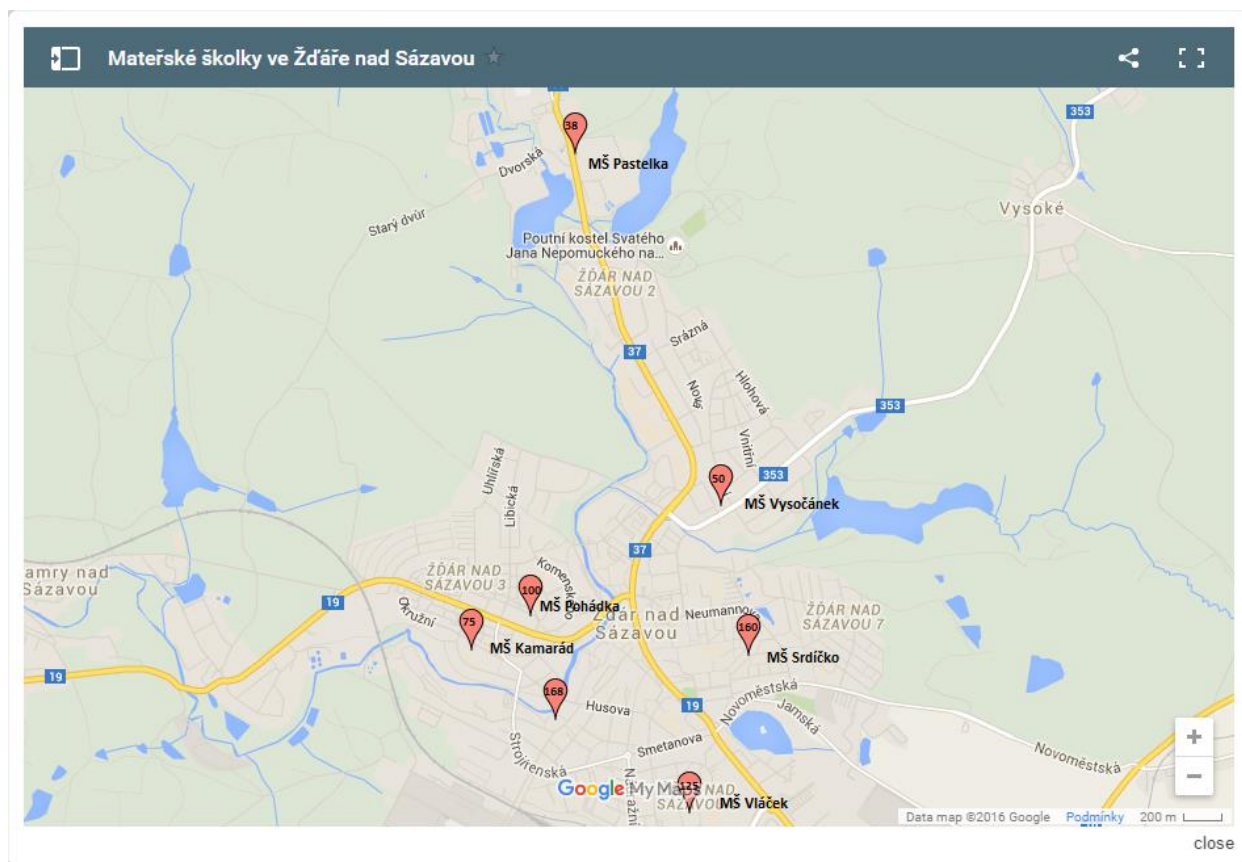
Graf 9 – Podíl nezaměstnaných dle nejvyššího dosaženého vzdělání na vytipovaných adresách SVL. (rok 2016)

4.1. Předškolní vzdělávání

Ve Žďáře nad Sázavou se nachází celkem 7 školek sdružených v příspěvkové organizaci *Mateřská škola Žďár nad Sázavou*. Jednotlivé MŠ fungují jako detašovaná pracoviště a uplatňují vlastní výchovné programy (zaměřené na rozvoj emocí a sebevyjádření atp.), vycházející z *Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělání*. Alternativou k mateřským školkám jsou přípravné ročníky a do jisté míry také rodinná centra *Kopretina* a *Srdíčko*. Ve městě se v době tvorby vstupní analýzy nenacházely žádné soukromé MŠ.

4.1.1. Mateřské školy

Následující mapa a tabulka shrnují polohu jednotlivých školek v rámci města, počet dětí a počet tříd.

Mapa 2 - Mateřské školy ve Žďáře nad Sázavou (Zdroj: MŠ Žďár nad Sázavou, upraveno)

Tabulka 1 - - Souhrnné údaje o mateřských školách ve Žďáře

Mateřská škola	Počet tříd	Počet dětí
MŠ „Pohádka“, Brodská 5	4	100
MŠ „Kamarád“, Okružní 73	3	75
MŠ „Srdíčko“, Vančurova 14	6	160
MŠ „Vláček“, Haškova 14	5	125
MŠ „Vysočánek“, Vysocká 10	2	50
MŠ „Pastelka“, Santiniho 13	2	38
MŠ „Sluníčko“, Veselská 39	7	168

Do mateřských škol ve Žďáře dochází celkem 712 dětí (kapacita je 716) ve 29 třídách. Jednotlivé školky mají podle své kapacity 3 – 7 věkově smíšených tříd, které mají naplněnost 15 – 28 dětí, nejčastěji 25.

Docházka dětí do mateřských škol není organizována podle spádových oblastí, jako je tomu u základních škol, ale řídí se potřebami rodičů (například místem zaměstnání a bydlištěm) a kapacitou jednotlivých školek. Při přijímání dětí do MŠ jsou uplatňována kritéria výběru, která upřednostňují: *děti s odkladem školní docházky, děti s celodenní docházkou a starší děti před mladšími*. Zaměstnání a

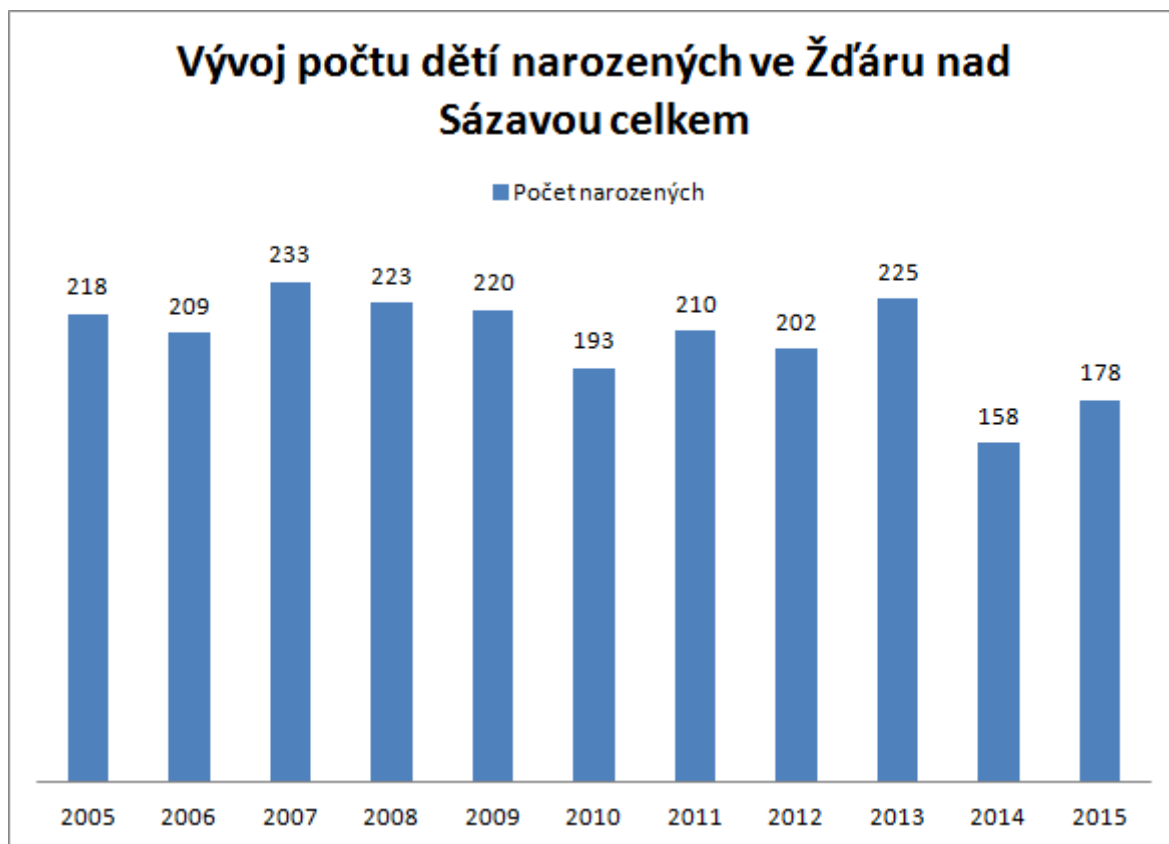
trvalý pobyt rodičů jsou kritériem pouze u dětí mladších tří let. Kromě kritérií jsou stanoveny ještě určité zvýhodňující podmínky, například trvalé bydliště ve Žďáře, sourozenci dětí ve školce či očkování dítěte. Ředitelka MŠ má navíc právo při výběru dítěte upřednostnit okolnosti „hodné zvláštního zřetele“, včetně sociálního zázemí rodiny dítěte.

Ve školce se platí školné 430 Kč měsíčně a stravné 30 až 33 Kč denně. Školné může být rodičům odpuštěno, pokud jsou příjemci dávek v hmotné nouzi, pobírají příspěvek na péči o nezaopatřené dítě nebo příspěvek na pěstounskou péči. Stravné odpouštěno nebývá a kolem jeho placení sociálně slabšími rodiči vzniká nejvíce problémů (viz níže).

Tabulka 2 – Počty dětí předškolního věku ve Žďáře

Celkový počet dětí předškolního věku ve ZR	Celkový počet dětí na všech MŠ	Počet dětí narozených ve ZR v roce 2013	Počet dětí přijatých při zápisu do MŠ pro školní rok 2016/2017
Cca 600 (kvalifikovaný odhad)	712	225	170

Jak ukazuje tabulka 2, počet dětí ve žďárských školkách výrazně převyšuje celkový počet dětí v předškolním věku, žijících ve Žďáře. Je to dáno jednak zvýšeným zájmem rodičů o umístění dvouletých dětí, množstvím dětí s odkladem školní docházky a také tím, že služeb MŠ využívají i rodiny, které bydlí mimo Žďár a do města dojíždějí za prací. V minulém roce například do žďárských MŠ docházelo 67 dětí s trvalým bydlištěm mimo Žďár. Průměrný počet dětí narozených v posledních 10. letech ve Žďáře se pohyboval okolo 200 (podrobnosti viz graf 11) a podle toho je také rámcově nastavena kapacita při zápisech na 170 dětí. V tuto chvíli je naplněnost MŠ těsně pod hranicí kapacity možná bude nutné kapacitu do budoucna navýšit. Prozatím je však dostačující, protože v roce 2008 se znovu otevřela zakonzervovaná budova školky s kapacitou 75 dětí.

Graf 2 - Vývoj počtu dětí narozených ve Žďáře

4.1.2. Pozice MŠ v systému vzdělávání ve Žďáře

Podle oslovených zástupců MŠ byla v minulosti spolupráce města se školkami dlouhodobě podceňována a vzájemná výměna informací nedostatečná, protože předškolní výchově nebyl přikládán patřičný význam a zaměstnanci MŠ byli zváni do řádově méně pracovních skupin, než například zaměstnanci ZŠ. Situace se v poslední době postupně zlepšuje a začínají fungovat nejrůznější formy spolupráce. Město se se školkami a školami společně pokouší zlepšit informovanost rodičů o zázemí a podmínkách v jednotlivých základních školách, tak aby mohli kvalifikovaně vybírat pro své potomky budoucí vzdělávací instituci. V rámci této snahy proběhla společná akce města, ZŠ a MŠ nazvaná *Všeználkova cesta*, které se zúčastnilo celkem 77 rodin, jež mohly navštívit vybrané školy a vyzkoušet si jejich prostory a vybavení.

4.1.3. Docházka dětí ze SVL do mateřských školek.

Problematika sociálně vyloučených lokalit se ve Žďáře dotýká pouze pěti z celkových sedmi mateřských škol. Na problém lze přitom nahlížet ze dvou úhlů pohledu, za 1) jako docházku dětí z lokalit označených jako SVL, nebo 2) jako docházku dětí osvobozených od placení školného z důvodů uvedených na straně 67. Právě osvobození od školného bývá indikátorem výskytu sociálních problémů v rodině. Podrobnosti k jednotlivým školám shrnuje tabulka 7. Z ní je patrné, že Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

se oba typy problémů do značné míry prolínají, tedy, že děti osvobozené od placení školného pocházejí ve větší části případů z lokalit označených jako SVL. V identifikovaných SVL je v současné době odhadem 23 dětí ve věku pro předškolní vzdělávání.

Tabulka 3 - Počty dětí ze SVL v MŠ

Mateřská škola	Celkový počet dětí	Počet dětí osvobozených od školného	Počet dětí ze Svobodáren	Počet dětí z holobytů	Počet dětí z azylového domu Ječmínek
MŠ Brodská	100	2	2	x	X
MŠ Okružní	75	7	3	x	1
MŠ Vančurova	160	1	x	x	1
MŠ Veselská	168	1	x	x	1
MŠ Haškova	125	2	x	1	X
MŠ Santiniho	38	x	x	x	X
MŠ Vysocká	50	x	x	x	X
Celkem	716	13	5	1	3

Některé údaje v tabulce mohou působit zavádějícím dojmem. Například MŠ na Okružní ulici má letos nejvíce případů dětí osvobozených od placení školného, nicméně z dlouhodobého hlediska je větší část problému koncentrována na MŠ Veselská, která bezprostředně sousedí s Domovem pro matky (otce) s dětmi, kde dochází k vysoké fluktuaci rodin s dětmi. Kromě toho, že rodiny často střídají místo pobytu a děti tak ve školce stráví maximálně rok, je problematická také jejich nepravidelná docházka a zpožděné platby za stravné. Dle oslovených zaměstnanců MŠ jsou sice skoro u všech rodin osvobozených od školného opožděny také platby za stravné, ale na MŠ Veselské je situace v tomto ohledu nejhorší a několik dětí bylo kvůli dluhům (či špatné docházce) v minulosti ze školky vyloučeno. U dětí ze zmíněného azylového domu je pak na všech třech školkách, kam nyní docházejí, problémem nepravidelná docházka, absence omluvenek a obecně špatná, nebo vůbec žádná komunikace rodičů s MŠ. Na druhou stranu lze vnímat pozitivně, že většina dětí z azylového domu do školky chodí alespoň občas⁷. Z grafu 11 je totiž patrné, že ze Svobodáren například do MŠ dochází zhruba jen třetina dětí předškolního věku.

Podle vedení MŠ by předcházení problému s nepravidelnou docházkou pomohla intenzivnější komunikace zaměstnanců Domova pro matky (otce) s dětmi a jednotlivými MŠ.

⁷ Zaměstnanci Domova pro matky (otce) s dětmi však při umisťování starších předškolních dětí doporučují klientům spíše přípravné ročníky na ZŠ

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Graf 3 - Docházka dětí ze svobodáren do MŠ

Jak už bylo řečeno, u rodičů dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí vznikají problémy s placením stravného a to i v případech, že jsou osvobozeny od školného. Měsíční platba za stravné se přitom pohybuje v řádech 650 – 730 Kč a u dětí, které chodí do školky po celý den, je platba důsledně vyžadována. Rodiče, kteří mají finanční problémy, si mohou sjednat splátkový kalendář a dle oslovených zaměstnanců MŠ jsou ve většině případů tyto kalendáře dodržovány. Prodlevy s placením vznikají hlavně u rodin z azylového domu Ječmínek. U rodin ze svobodáren je situace více stabilní, děti mají pravidelnou docházku, absence bývají řádně omluveny a splátkové kalendáře jsou hrazeny. Dle oslovených zaměstnanců MŠ nejsou, kromě finanční disciplíny, s rodinami ze svobodáren žádné větší problémy, a pokud se daří rodiče vhodným způsobem motivovat (individuální přístupem k dětem, začleněním do rodičovského kolektivu atd.) pak jsou velice vděčnými partnery ve spolupráci a účastní se také řady společných aktivit rodičů. Školky se naopak snaží přizpůsobit docházkovým potřebám rodičů, kteří často vykonávají různé nárazové brigády. „*Pokud se s dětmi ze (SVL) pracuje individuálně a trpělivě a pak se dostávají velké výsledky*“⁸.

U některých romských rodin byla zaznamenána vyšší míra nedůvěry k mateřské škole jak při vstupu dětí tak i v průběhu vzdělávání. Nedůvěra se týká obav svěřit dítě neznámým pracovníkům a následně schopnostem zvládat vztahy mezi romskými a neromskými dětmi. Nedůvěru rodičů se snaží jednotlivé školky řešit metodou „otevřené školky“, tedy že rodiče mohou být během dne přítomní programu ve školce spolu se svými dětmi, nebo se mohou přijít alespoň podívat. Ze svobodáren přicházejí častěji děti ze smíšených rodin. Školky se snaží romské děti rozdělit do jednotlivých tříd, ale toto pravidlo není závazné.

⁸ Osobní sdělení respondentky ME 2

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Podle zaměstnanců MŠ by zlepšení docházky dětí ze SVL by pomohla větší informovanost rodičů o aktivitách školky. Klíčové, jsou přitom dny otevřených dveří a zápisy, o jejichž konání a termínech konání se rodiče často nevědí. Informace by se v SVL mohli například šířit s pomocí poskytovatelů sociálních služeb, či pracovníků sociálního odboru či sociálních služeb města Žďár, kteří nejčastěji s místními lidmi přijdou do kontaktu.

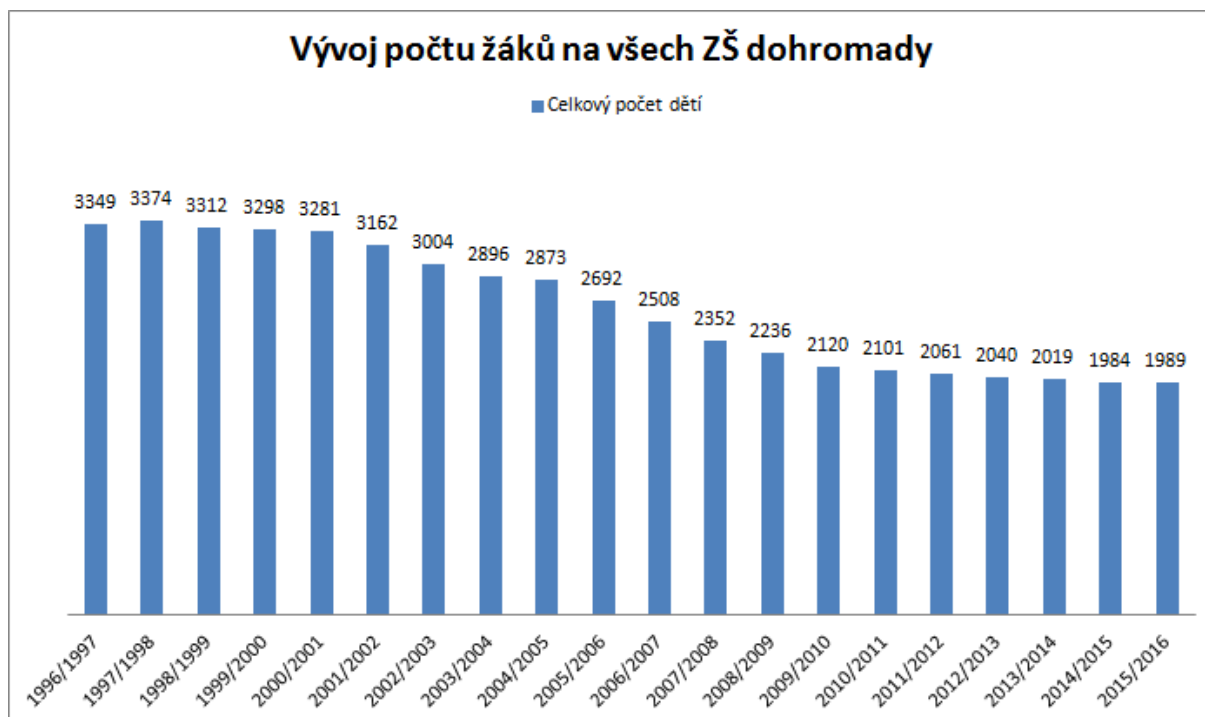
4.1.4. Přípravné ročníky na ZŠ

Od roku 2006 fungují na 3. ZŠ přípravné třídy neboli tzv. nulté ročníky a od nového školního roku bude další zřízena rovněž na 5. ZŠ. Až doposud byly přípravné třídy určeny pouze pro žáky se „sociálním znevýhodněním“ a ti se do přípravné třídy dostávali na základě posudku PPP. Tyto třídy tak do určité míry fungovaly jako alternativa k mateřským školkám pro děti ze SVL. Od příštího školního roku budou však přípravné třídy otevřeny všem zájemcům, nicméně je velkou neznámou, jestli bude do přípravných tříd docházet pestřejší složení žáků.

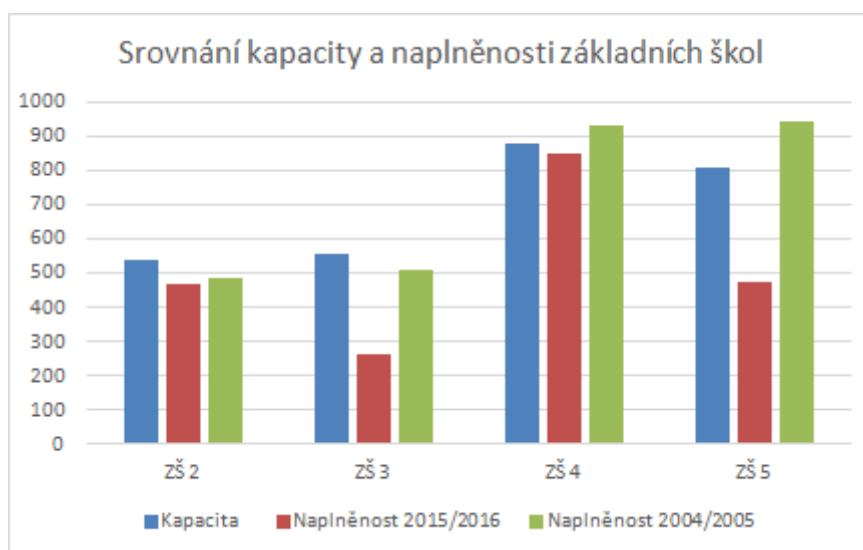
Přípravné třídy převzaly část předškolních dětí ze SVL a mateřské školy tak zaznamenaly jistý útlum v docházce (dříve ze svobodáren docházelo do MŠ zhruba 8 dětí ročně, nyní průměrně 5. Důvody uvádíme na str. 71). Vzhledem k tomu, že přípravné třídy doposud fungovaly jen na 3. ZŠ, děti zde plynule přecházely ke klasické školní docházce, čímž se umocňoval mechanismus, který popisujeme níže. Na 5. ZŠ v příštím roce nebude přípravná třída zřízena pro nezáměstnané děti. Ve školním roce 2015/2016 na 3. ZŠ docházelo do přípravné třídy celkem 11 dětí, z toho 4 Romské a 2 děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

4.2. Základní školy

Ve Žďáře nad Sázavou v současnosti fungují čtyři základní školy. Základní škola Komenského 2 (2. ZŠ), Komenského 6 (3. ZŠ), Švermova 4 (4. ZŠ) s detašovaným pracovištěm na zámku, a ZŠ Palachova 35 (5. ZŠ). Při porovnání kapacity škol s počtem všech žáků ve školní docházce je však zřejmé, že by pro stávající počet dětí dostačovaly školy tři (viz grafy 13 a 14). Z grafů je rovněž patrné, že v posledních dvou desetiletích průběžně ubývá jak celkový počet žáků, tak i počet žáků, kteří docházejí na jednotlivé ZŠ.

Graf 4 - Vývoj počtu žáků na všech ZŠ

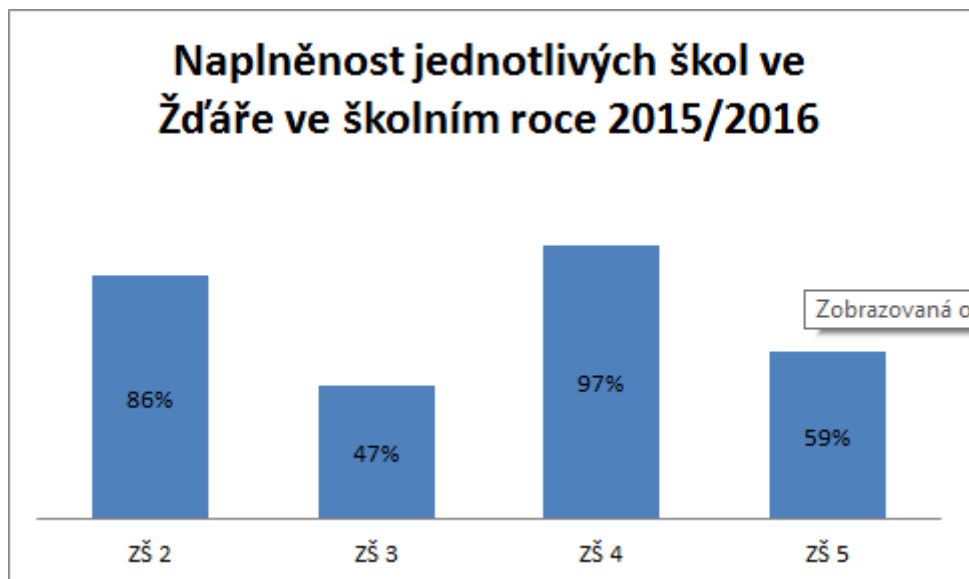
Graf 5 - Srovnání kapacity a naplněnosti škol

Vysoký počet škol má své kořeny v 50. a 60. letech a souvisí s tehdejšími prudkým rozvojem města. V rámci překotné industrializace a výstavby kapacit pro zaměstnance strojů na sídlišti Stalingrad, vznikly blízko sebe hned dvě velké školy, dohromady s kapacitou přes tisíc žáků. Když později počet obyvatel dále narůstal, byly zřízeny ještě další dvě a původní, 1. základní škola byla zrušena a sloučena s novou 5. ZŠ. Paradoxně ve stejném období, kdy kapacity základních škol dosáhly svého maxima, kulminoval také počet obyvatel Žďáru a od roku 2001 dochází k jejich nepřetržitému úbytku.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Naplnit jednotlivé školy je tak stále větší problém a jak ukazuje graf 18, daří se to pouze některým z nich.

Graf 6 – Naplněnost jednotlivých škol

V současné době je průměrná naplněnost (všech) škol 74 %, ale vzhledem k výše uvedeným statistikám celkového počtu žáků lze očekávat další postupný propad (minimálně na některých školách).⁹ I přes volné kapacity vedení města doposud usilovalo o zachování všech čtyř stávajících škol, protože podle demografických prognóz do budoucna očekává silnější populační ročníky. Navíc při integraci žáků ve všech školách dojde k nutnosti snížení počtu žáků ve třídách a zvýší se tak potřeba dalších tříd.

Pro školní rok 2016/2017 se mělo otevírat celkem 11 tříd, každá s kapacitou 26 žáků, celkem tedy pro 286 dětí. Odbor školství ale přitom předpokládal, že ze všech spádových obvodů přijde k zápisu pouze 190 dětí. Nakonec jich přišlo 240 (z nichž 21 bylo mimožďárských). Nesoulad mezi jednotlivými údaji je připisován statistické chybě při odhadech počtu dětí pro jednotlivé ročníky narození. Otevřeno tak bude nakonec 9 tříd.

4.2.1. Základní škola Komenského 2 (2. ZŠ)

Subjekt je příspěvkovou organizací města a spravuje základní školu a školní družinu. Základní škola má kapacitu 540 žáků a její naplněnost je na 86% (467 žáků). Družina má kapacitu 120 žáků.

Tab. č. 8 ZŠ Komenského 2

kapacita	540
počet žáků	467
počet spádových žáků - 1 ročník 2016	28

⁹ 2. ZŠ – 86 %, 3. ZŠ – 47 %, 4. ZŠ – 97 %, 5. ZŠ – 59 %. Viz graf

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

počet žáků mimospádových - 1 ročník 2016	22
počet žáků se SVP	87
Počet žáků s IVP	21
Počet žáků se SZ	nezjištěno
počet speciálních pedagogů	0
počet asistentů pedagoga	3
Počet asistentů pedagoga pro žáky se SZ	0
počet psychologů	0

Na škole není školní psycholog. Nicméně škola by o něj zájem měla, bohužel však na trhu práce je nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Metodik prevence a výchovný poradce jsou součástí pracovní náplně vybraných učitelů se sníženým počtem vyučovacích hodin. Kariérní poradenství je poskytováno výchovným poradcem především žákům osmých a devátých ročníků a jejich rodičům včetně exkurzí na ÚP.

4.2.2. Základní škola Komenského 6 (3. ZŠ)

Subjekt je příspěvkovou organizací města a spravuje základní školu, školní družinu, školní jídelnu a školní jídelnu – výdejnu. Základní škola má kapacitu 554 žáků a její naplněnost je na 47 %. Družina má kapacitu 74 žáků.

Tab. č. 8 ZŠ Komenského 6

kapacita	554
počet žáků	262
počet spádových žáků - 1 ročník 2016	13
počet žáků mimospádových - 1 ročník 2016	4
počet žáků se SVP	91
Počet žáků s IVP	40
Počet žáků se SZ	35
přítomnost speciálních pedagogů	Ano
počet asistentů pedagoga	19
Počet asistentů pedagoga pro žáky se SZ	3
počet psychologů	0

Škola nemá psychologa, ale pokud by byla možnost, měla by o jeho služby zájem. Na škole jsou zastoupeni dva výchovní poradci jako součást pracovní náplně učitelů na 1,00 úvazku. Dále je na škole přítomen speciální pedagog financovaný z výzvy MŠMT do 31.8.2016. Kariérní poradenství poskytují výchovní poradci. Na škole jsou přítomni speciální pedagogové.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

4.2.3. Základní škola Švermova 4 (4. ZŠ) - s detašovaným pracovištěm na zámku

Subjekt je příspěvkovou organizací města a spravuje základní školu, školní družinu, školní jídelnu a školní jídelnu – výdejnu. Základní škola má kapacitu 880 žáků a její naplněnost je 97 %. Družina má kapacitu 217 žáků.

Tab. č. 8 ZŠ Švermova 4

kapacita	880
počet žáků	854
počet spádových žáků - 1 ročník 2016	77
počet žáků mimospádových - 1 ročník 2016	22
počet žáků se SVP	67
Počet žáků s IVP	16
Počet žáků se SZ	0
přítomnost speciálních pedagogů	Ano
počet asistentů pedagoga	1
Počet asistentů pedagoga pro žáky se SZ	0
počet psychologů	1

Na škole je školní psycholog (2016), který má úvazek 0,8 HPP. Tento psycholog je sdílen s 5. ZŠ (ZŠ Palachova). Na škole jsou zastoupeni dva výchovní poradci. Výchovné poradenství je pracovní náplní učitelů, kteří mají 1,00 úvazku se sníženým počtem vyučovacích hodin. Stejně jako výchovný poradci je zastoupen metodik prevence. Škola vnímá potřebu navýšení úvazku metodika prevence. Kariérní poradenství je poskytováno jako součást činnosti výchovného poradce formou konzultačních hodin za přítomnosti psychologa.

4.2.4. Základní škola Palachova 35 (5. ZŠ)

Subjekt je příspěvkovou organizací města a spravuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Základní škola má kapacitu 810 žáků a její naplněnost je 59 %. Družina má kapacitu 202 žáků.

Tab. č. 8 ZŠ Palachova 35

kapacita	810
počet žáků	477
počet spádových žáků - 1 ročník 2016	51
počet žáků mimospádových - 1 ročník 2016	16
počet žáků se SVP	56
Počet žáků s IVP	33

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Počet žáků se SZ	4
počet speciálních pedagogů	0
počet asistentů pedagoga	3
Počet asistentů pedagoga pro žáky se SZ	0
počet psychologů	1

Na škole je přítomen školní psycholog, který má 0,25 úvazku. Tento psycholog je sdílen se 4. ZŠ (ZŠ Švermova) a je financován z rozpočtu školy. Pozice výchovného poradce je součástí pracovní náplně učitele, který má 1,00 úvazku. Stejně je řešena pozice metodika prevence. Kariérní poradenství poskytuje výchovný poradce, který v oblasti kariérního poradenství pracuje především s rodiči před podáním přihlášek na SŠ. Na škole je realizován projekt na kariérní poradenství od 6. ročníku. Škola má tři asistenty pedagoga, přičemž dva působí na prvním stupni v rozsahu dvakrát 0,75 úvazku a jeden působí na druhém stupni v rozsahu 0,75 úvazku.

4.2.5. Koncentrace dětí ze SVL na 3. ZŠ

Třetí základní škola má problematickou pověst segregované školy, kam docházejí romské děti ze sociálně vyloučené lokality svobodáren¹⁰. Do stávajícího stavu se škola dostávala postupně, hlavně proto, že spádová oblast (viz obrázek 3) 3. ZŠ zahrnuje i zmíněnou sociálně vyloučenou lokalitu, kde docházelo k sestěhování sociálně slabších obyvatel a Romů z různých částí města. K umocnění problému došlo přibližně od roku 2004, kdy byla ve městě zrušena Praktická a Speciální škola a nástupnické třídy (RVP ZŠ – LMP) se přesunuly právě do 3. ZŠ. Tím byla profilace školy a její pověst upevněna. Z praktické školy přešli žáci i část pedagogického sboru a 3. ZŠ se tak de facto rozdělila na klasickou část a část RVP pro praktické (nyní už dobíhající) a speciální třídy a to jak kvalifikací a orientací pedagogického sboru, tak i složením žactva. Škola se průběžně snažila tomuto stavu přizpůsobit a pro specifické potřeby rozšiřovala vybavení i kvalifikaci pedagogů. I přes dobře míněnou snahu přispěly všechny výše zmíněné faktory ke vzniku značně negativní pověsti školy, která je vnímána veřejností i řadou aktérů jako „...odkladiště Romů, chudých, zaostalých a postižených dětí“¹¹. Pověst školy se odráží na složení žáků, protože část rodičů dětí ze spádové oblasti 3. ZŠ každým rokem mobilizuje síly, aby své potomky mohla umístit na jiné ZŠ (za tímto účelem přistupují např. ke změnám trvalých bydlišť dětí). „Ve Žďáře je faux pas jít na třetí základní školu.“¹² Nejvíce patrné je to u rodin z „prestižní“ vilové čtvrti na Klafaru, které prakticky bez výjimky umísťují své děti do jiných škol, převážně pak na 4. ZŠ. **Představy části veřejnosti o 3. ZŠ jsou přitom v řadě případů mnohem horší, než je skutečný stav:** „Můj mladej měl jít na tu hroznou cigánskou školu. Těch tam chodí tak

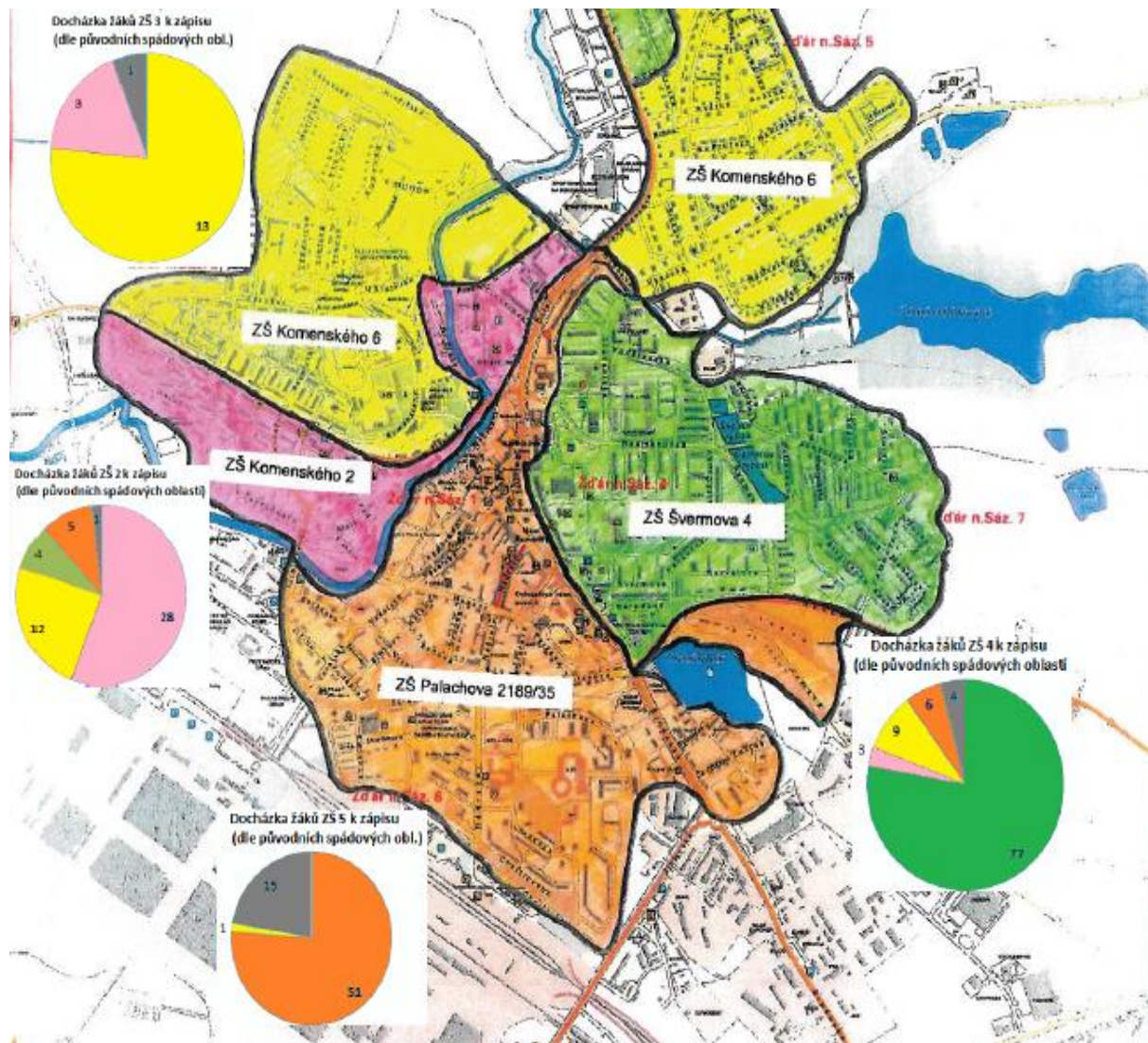
¹¹ Osobní sdělení respondentky OL 7

¹² Osobní sdělení respondentky MĚ 4

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

minimálně půlka...nakonec jsme ale počkali, až se uvolnilo nějaké místo na té X škole.“¹³ Negativní pověst 3. ZŠ byla v minulosti umocňována postojem vedení města a

Obrázek 1 – Docházka k zápisu pro školní rok 2016/2017 (dle původních spádových oblastí)

některými individuálními výroky jeho představitelů, nicméně i bez toho je už dlouhou dobu součástí veřejného mínění.

Pověst školy, která se zásadně odráží v její nízké naplněnosti, je přitom mnohem méně dramatická než reálný stav. Při srovnání dostupných údajů totiž zjistíme, že se nejedná o segregovanou školu. Procentuální podíl Romů¹⁴ na škole je zhruba 14 %, a pokud bychom nezapočítali praktické a

¹³ Osobní sdělení respondenta OL 8

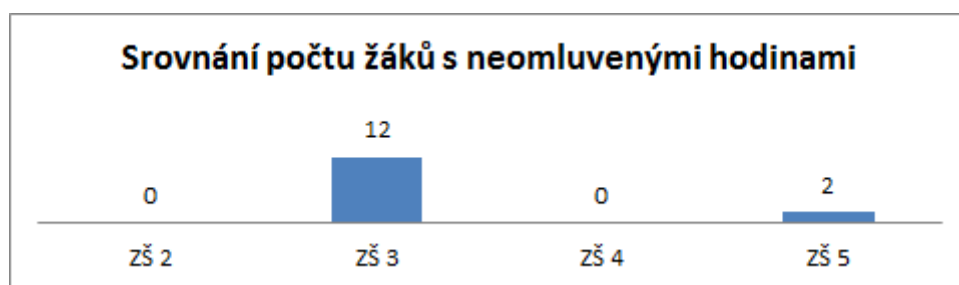
¹⁴ Nutno však podotknout, že v celém Žďáře nad Sázavou se nenachází tolik Romů, aby kterákoliv ze škol mohla být segregovaná.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

speciální třídy, tak dokonce jen 13 %¹⁵. V jednotlivých třídách sice zastoupení romských žáků může být i vyšší (kolísá od 5 % do 28 % v klasických třídách a mezi 0 % až 33 % v praktických a speciálních třídách), nicméně jako celek zdaleka nepřekračuje kritických 20 %, od kterých bývá škola označována za segregovanou¹⁶. 3. ZŠ navíc disponuje nadstandardní výbavou ve třídách a má vysoké nároky na pedagogický sbor. Škola je výjimečná i snahou o začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami¹⁷ do běžných tříd, kde tvoří průměrně 41 % (často i žáci s těžkým fyzickým handicapem), za kterou získala v roce 2011 ocenění Ligou lidských práv jako tzv. *Férová škola*. Ve 3. ZŠ je rovněž 40 žáků s individuálním vzdělávacím (18 %) plánem a 19 % dětí je definováno jako žáci se sociálním znevýhodněním, kteří na školu přišli prostřednictvím přípravných ročníků. Na druhou stranu je potřeba říct, že 85 – 90 % romských dětí školního věku ve Žďáře dochází právě na 3. ZŠ.

Problematickým indikátorem, jsou na 3. ZŠ počty neomluvených hodin. Jak ukazuje graf 14, počet neomluvených hodin je na třetí základní škole výrazně vyšší, než na zbývajících školách.

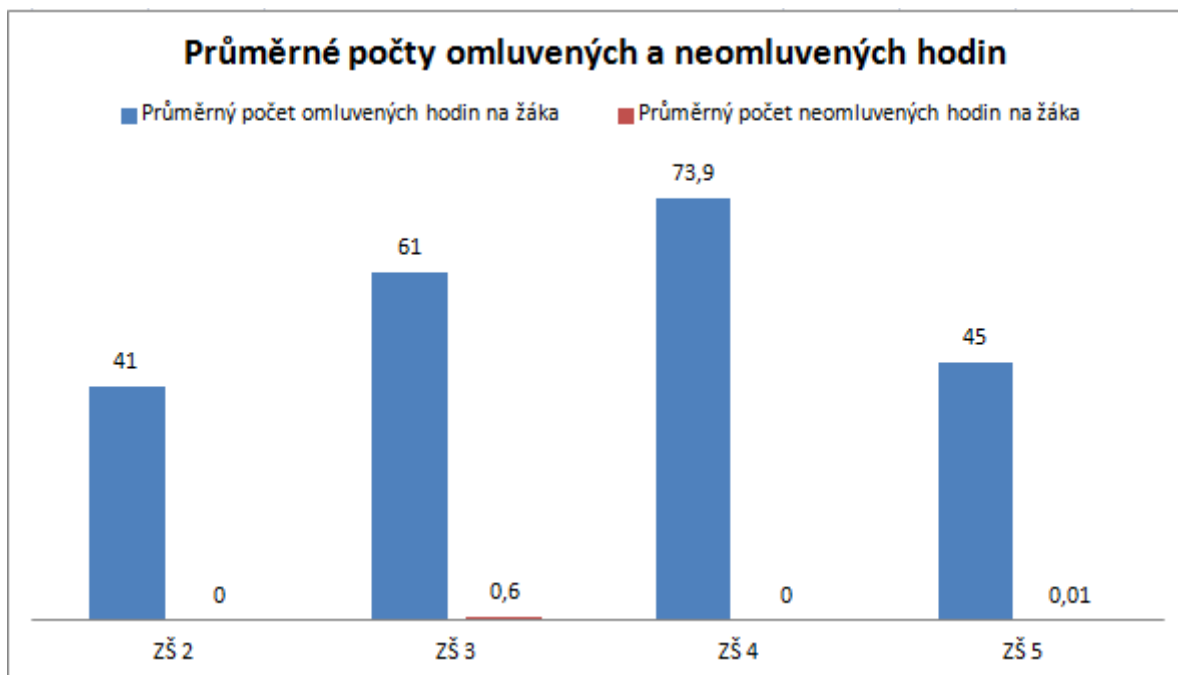

Graf 7 - Srovnání počtu žáků s neomluvenými hodinami

Podle vedení školy je na 3. ZŠ rovněž problematické tzv. skryté záškoláctví, kdy jsou dětem absence tolerovány rodiči a někdy i lékaři, což se projevuje vysokým průměrem počtu omluvených hodin. Ve srovnání s ostatními ZŠ však 3. ZŠ výrazně nevybočuje a nemá ani nejvyšší průměr (viz graf 15).

¹⁵ Procentuální podíl tzv. žáků se sociálním znevýhodněním na 3. ZŠ je 15 % (v běžných třídách). Ani podle tohoto indikátoru se tedy nejedná o školu segregovanou.

¹⁷ Mezi tyto potřeby patří: „specifické poruchy učení, specifické poruchy chování, lehké mentální postižení, středně těžké mentální postižení, těžké mentální postižení, souběžné postižení více vadami, autismus.“ Zdroj: <http://www.ferovaskola.cz/ferove-skoly/pribehy/pod-jednou-strechou-i-101>

Graf 8 - Průměrné počty omluvených a neomluvených hodin

Pro rodiče dětí ze SVL jsou při rozhodování o umístění do 3. ZŠ (kromě spádové oblasti) důležité další parametry, hlavně pomalejší tempo výuky, menší kolektiv, osobnější přístup i určitá benevolence, což naopak podle rodičů z majority snižuje možnosti řady žáků pro další vzdělávání a profesní růst. Ještě zásadnějšími je však pocit bezpečného zázemí, a to hlavně pro Romské děti, protože 3. ZŠ je obecně vnímána jako „*ta jejich škola*“¹⁸, nebo „*ta pro ně*“¹⁹, ve které se děti mohou cítit bezpečně a nestanou se terčem šikany kvůli své odlišnosti. „*Má tam kamarády a nikdo se mu tam nesměje, že je černej.*“²⁰ K takovému mínění patrně v minulosti přispělo i časté umisťování romských žáků do praktické (dříve zvláštní) školy, kterou prošla i část rodičů dnešních školáků. Ti sami chodili do praktické školy a nepřijde jim na této praxi nic zvláštního. Na jejich potomky zde nejsou kladeny tak vysoké nároky jako jinde, přístup k výuce i dětem je více osobní (menší třídy, řada asistentů), do školy už chodí i jejich další děti a věnuje se jim specializovaný personál. Navíc bydlí ve spádové oblasti. Třetí základní škola je tak symbolicky vnímána jako pokračovatelka praktické školy, kam dle mínění části rodičů děti romské, děti z chudých rodin, děti s problematickým rodinným zázemím, anebo děti s výchovnými problémy prostě patří a v tomto bohužel shodují s většinou rodičů z majority. Důkazem symbolického vymezení školy je i to, že do 3. ZŠ často chodí i děti z Domova pro matky (otce) s dětmi či z tzv. holobyťů, přestože tyto lokality nepatří do spádové oblasti. Děje se tak někdy i na doporučení institucí či NNO: „*Oni jim tam řeknou: Tak ho dejte na trojku, tam to s nimi umějí.*“²¹ Ve většině případů však na

¹⁸ Osobní sdělení respondentky OL 8

¹⁹ Osobní sdělení respondentky OL 9

²⁰ Osobní sdělení respondenta OL 10

²¹ Osobní sdělení respondentky ME 5

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

umístění trvají samotní rodiče. Kvalifikačním předpokladem pro docházku do 3. ZŠ je tak často chudoba, špatné rodinné zázemí či etnický původ. Jedná se však i o určitý statusový symbol: někteří romští rodiče z dané spádové oblasti totiž zase uplatňují opačnou logiku a usilují o umístění svých potomků na jiné školy, čímž se vymezují vůči negativnímu obrazu romské populace, se kterým nechtějí být spojováni. A to i přesto, že právě jejich děti mohou mít SVP, nebo (dle názorů některých ředitelů ZŠ) prostě nestačí tempo na běžné ZŠ.

Samotná docházka na 3. ZŠ však ještě neznamená automaticky menší šance na další profesní úspěch. Pokud totiž pomineme praktické a speciální třídy, tak žáci třetí základní školy ve srovnání s ostatními školami dosahují spíše průměrných výsledků a od ostatních škol se neliší²². Problémem je spíše "menšinové" prostředí školy, které do budoucna u žáků může vytvořit specifické návyky a snížit jejich šance na úspěšnou integraci, hlavně v případě dalšího vzdělávání.

Vedení školy si tuto skutečnost uvědomuje a už několik let na ní upozorňuje, především pak v souvislosti se špatně nastavenými spádovými obvody. Zároveň je ale kvůli nízkému počtu žáků a s tím souvisejícím financováním školy nuceno aktivně získávat další žáky, především pak takové, kteří se na ostatních školách neudrží.

4.2.6. Distribuce žáků.

Popsaná symbolická funkce 3. ZŠ se projevuje rovněž v distribuci žáků mezi jednotlivými školami. Jak ukazuje graf 13, rozdíly mezi „oblíbeností“ jednotlivých škol u zápisů jsou značné²³.

5. Volný čas dětí a mládeže

Předmětem rozboru volného času dětí a mládeže jsou následující organizace a jejich služby, které mají nejvýznamnější vliv na popisované lokality.

Oblastní Charita Žďár nad Sázavou

Tabulka 4 – Oblastní Charita Žďár nad Sázavou

Název služby	Typ služby	Forma služby	Kapacita	Aktuální počet klientů	Počet klientů ve Žďáře	Počet klientů ze Svobodáren	Počet zaměstnanců	Počet úvazků

²² Viz. např. Česká školní inspekce. Inspekční zprávy. Základní škola Žďár nad Sázavou, Komenského 6, Komenského 6/825, Žďár nad Sázavou 3, 48895229. <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcni-zpravy?d=14632>

²³ Poznámka: Údaje v grafu zohledňují spádovost pouze z hlediska trvalého bydliště. Nejsou v něm zohledněny všechna kritéria pro přiřazení žáků do dané školy a ne všechny případy porušování spádovosti tak souvisejí s popsáním symbolickým významem či „oblíbeností“ jednotlivých škol. Častým důvodem překračování spádovosti je například, pokud do dané školy již dochází některý ze sourozenců dítěte. Pak je logické, že do dané školy bude chodit také další dítě, i když může spádově „patřit“ do školy jiné.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi	SAS	T		29 rodin	17 rodin	3 rodiny – 5 dospělých a 10 dětí	3	1,9
Ponorka – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	NZDM	A/T	Okamžitá - 35	48	48	22	3	2,6

Poznámky: Působnost SAS je v celém okrese Žďár nad Sázavou. Jedna rodina se službou spolupracuje také na holobytech. Výčet klientů služby Klub v 9 se týká pouze terénní služby působící ve Žďáře nad Sázavou. Počet klientů NZDM Ponorka je uveden za první tři měsíce roku 2016. Za rok 2015 měli celkem 96 klientů, z toho 32 ze Stalingradu a 2-3 z holobyťů. Ponorka realizuje 1 x týdně depistáž a volnočasové aktivity terénní formou.

Ječmínek o.p.s.

Tabulka 5 – Ječmínek o.p.s.

Název služby	Typ služby	Forma služby	Kapacita	Aktuální počet klientů*	Počet klientů ze Svobodáren	Počet zaměstnanců (PP = přímá práce)	Počet úvazků
Domov pro matky (otce) s dětmi	Azylový dům	P	30(10 dospělých a 20 dětí)	30 (květen 2016). Průměrná naplněnost - 87 %	2 rodiny (z celkových 29) v roce 2015. 5 rodin v roce 2014	11 (6 PP)	7,35+3 DPP (5,75 PP)
Terénní práce pro ohrožené skupiny	Terénní práce	T	25	25 (12 – 13 na jednu pracovníci)	2-3	3 (2 PP)	2,5 (2 PP)

Poznámky: Azylový dům přijímá také těhotné ženy. Děti musí být mladší 18 let. Cena za pobyt je 90 Kč/den pro dospělého a 50 Kč/den pro dítě. Působnost terénní služby je v okrese Žďár nad Sázavou pro klienty mezi 18 – 64 let. Služba spolupracuje také s klienty v prostupných bytech na Brněnské 10.

Kolpingovo dílo ČR z.s.

Tabulka 6 – Kolpingovo dílo ČR

Název služby	Typ služby	Forma služby	Kapacita	Aktuální počet klientů*	Počet klientů ve Žďáře	Počet klientů ze Svobodáren	Počet zaměstnanců	Počet úvazků
Spektrum – centrum primární prevence a drogových služeb	K centrum/ Adiktologická ambulance	A/T	Okamžitá kapacita – 6 klientů	200	92	10 (z toho 4 se vyskytují na svobodárnách buď nepravděelně, nebo jsou klienty azylového domu)	3 (2 PP)	K – centrum 3,2 (2 PP) Adik. Ambulance 0,3

Poznámky: Terénní služba působí na Žďársku a Havlíčkovobrodsku. Kromě uvedeného počtu klientů monitoruje Spektrum ve Žďáře ještě přibližně 100 uživatelů drog.

Sociální služby města Žďár nad Sázavou, příspěvková organizace

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Tabulka 7 – Sociální služby města Žďár nad Sázavou

Název služby	Typ služby	Forma služby	Kapacita	Aktuální počet klientů*	Počet klientů ze Svobodáren	Počet zaměstnanců	Počet úvazků
Azylová ubytovna pro muže	Azylový dům	P	24 lůžek	17 (průměr 83 %)		6 (4 PP)	5,2 + 3 DPP (? PP)
Denní centrum pro děti	NZDM Terénní práce	A/T	30 – okamžitá kapacita centra		55 – 60 centrum (25 denně) a 80 terén	5-6 (4 PP)	3,1(2,5PP)

Poznámky: Denní centrum pracuje v terénu s jednotlivci, s rodinami i celou komunitou. Služby denního centra jsou vymezeny romskou komunitou na sídlišti Stalingrad. Klienti NZDM jsou děti a mládež ve věku 6 – 18 let. Klienti Azylové ubytovny platí 90 Kč za noc ve čtyřlůžkovém pokoji a 100 Kč za noc ve dvou nebo třílůžkovém pokoji.

Mimo uvedené sociální služby realizuje část poskytovatelů další aktivity s potenciálním dopadem na cílovou skupinu. Oblastní Charita Žďár nad Sázavou je například zřizovatelem rodinného centra *Kopretina – centrum pro rodiny s dětmi* a dobrovolnického centra *Kambala*, Kolpingovo dílo ČR zase Rodinného centra *Srdíčko* a *Centra primární prevence*. Vzhledem k širšímu dopadu těchto aktivit (než jen na vymezenou skupinu osob ohrožených vyloučením) se jimi v textu nebudeme dále zabývat.

V rámci uvedených služeb nabízejí někteří poskytovatelé svým klientům také doučování. Jedná se konkrétně o SAS, NZDM Ponorka, Denní centrum pro děti a Domov pro matky (otce) s dětmi. Mimo SAS, která při doučování pomáhají rodičům přímo v domácnostech (aktuálně 1 rodina ve Žďáře), realizují ostatní poskytovatelé doučování přímo ve svých zařízeních, což je pro část dětí méně stresující než například doučování přímo ve škole. Podle oslovených zaměstnanců jednotlivých organizací využívá nabídky doučování podle potřeby zhruba 50 % klientů NZDM Ponorka a více než 70 % klientů NZDM Denní centrum (doučování zde využívají i děti, které jinak nejsou klienty zařízení). Domov pro matky (otce) s dětmi zajišťoval doučování v roce 2015 ve 147 případech (s výrazným zapojením dobrovolníků). Doučování je všemi subjekty realizováno v úzké spolupráci se školami, především pak se 3. ZŠ.

Kromě poskytovatelů sociálních služeb zajišťují doučování ve velké míře také samotné školy. Celkový počet doučovacích aktivit ve školním roce 2014/2015 ukazuje tabulka 10.

Tabulka 8 – Doučování žáků ze znevýhodněného prostředí na jednotlivých ZŠ ve školním roce 2014/2015

Základní škola	Celkový počet realizovaných doučování
2. ZŠ	Nezjištěno
3. ZŠ	180
4. ZŠ	0
5. ZŠ	150

Mimo poskytovatele sociálních služeb působí v oblasti sociální problematiky ve Žďáře Sociální odbor MěÚ Žďár nad Sázavou a Probační a mediační služba (PMS) ČR, středisko Žďár nad Sázavou.

Sociální odbor MěÚ má celkem 11 zaměstnanců s následující náplní práce:

- vedoucí odboru
- 5 pracovníků oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), včetně NRP
- 2 kurátorky pro mládež (jedna kurátorka dělí na půl svou činnost mezi kurátorství a OSPOD)
- 1 kurátor pro dospělé
- 2 sociální pracovníce

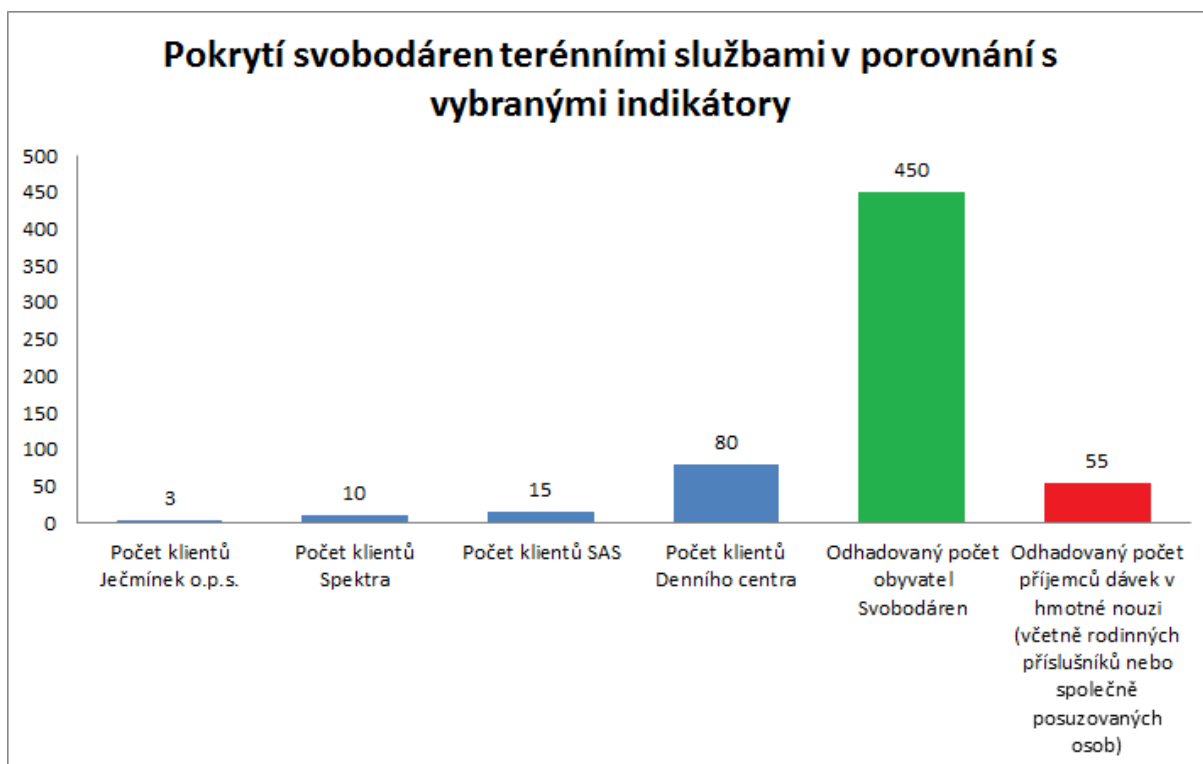
PMS má ve Žďáře celkem 4 zaměstnance:

- vedoucí střediska
- 3 pracovníci střediska

5.1. Rozsah vybraných sociálních služeb a spolupráce poskytovatelů

Podle oslovených aktérů je pokrytí sociálními službami ve Žďáře relativně dobré, včetně identifikovaných sociálně vyloučených lokalit. Pro lepší představu uvádíme grafy 18 a 19, které srovnávají počty klientů terénních služeb a NZDM na svobodárnách s odhadovanými potřebami lokality. Údaje byly získány za časové rozmezí 1/2016 – 4/2016 od jednotlivých poskytovatelů služeb, Odboru sekretariátu tajemníka a vnitřních věcí - matriky MěÚ a KoP ÚP Žďár nad Sázavou. Vzhledem k uvedenému časovému rozmezí mohlo dojít ve výpočtech k určitým odchylkám a údaje se také mohou mírně lišit od aktuálního stavu v době finalizace analýzy.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

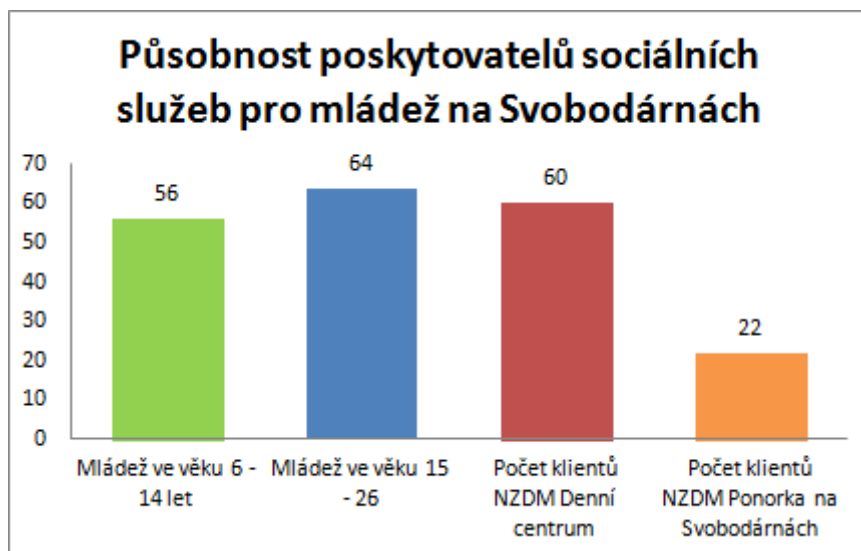
Graf 9 – Pokrytí svobodáren terénními službami ve srovnání s vybranými indikátory

Odhadovaný počet příjemců dávek v hmotné nouzi (HN) je v grafu 18 uváděn jako spolehlivý indikátor chudoby a sociálního vyloučení a potřeby intervence sociální služby. Vzhledem ke zvyšující se zaměstnanosti v lokalitě se počet příjemců dávek v HN pravděpodobně snížil. Jak však podrobněji uvádíme v kapitole *Zaměstnanost*, jedná se často krátkodobé, nejisté úvazky, které v případě výpadku mohou způsobit dokonce zhoršení finanční situace rodiny či jednotlivce. Počet osob ohrožených sociálním vyloučením je tak vyšší a neomezuje se pouze na příjemce dávek²⁴.

Charakter jednotlivých typů terénních služeb také napovídá, jaké typy klientů a v jakém množství se na svobodárnách vyskytují. Specifikám poskytovaných služeb se věnujeme v tabulkách 4 – 9.

²⁴ Další indikátory sociálního vyloučení jsou popsány v kapitole *Sociální vyloučení*.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Graf 10 – Působnost poskytovatelů sociálních služeb pro mládež na Svobodárnách²⁵

26

Z grafu 19 zachycujícího počet klientů nízkoprahových zařízení je patrné, že více jak 2/3 mladých do 26 let využívají na svobodárnách služby některého z NZDM²⁷. Podle dotazníkového šetření, které mezi žáky 3. ZŠ v roce 2015 realizovali pracovníci Odboru sociálního MěÚ (graf 20²⁸) však, část mladých lidí využívá současně služeb obou zařízení a dochází tak k duplicitě klientů. To může částečně zkreslovat představu o tom kolik mladých lidí ze svobodáren služby NZDM skutečně využívá.

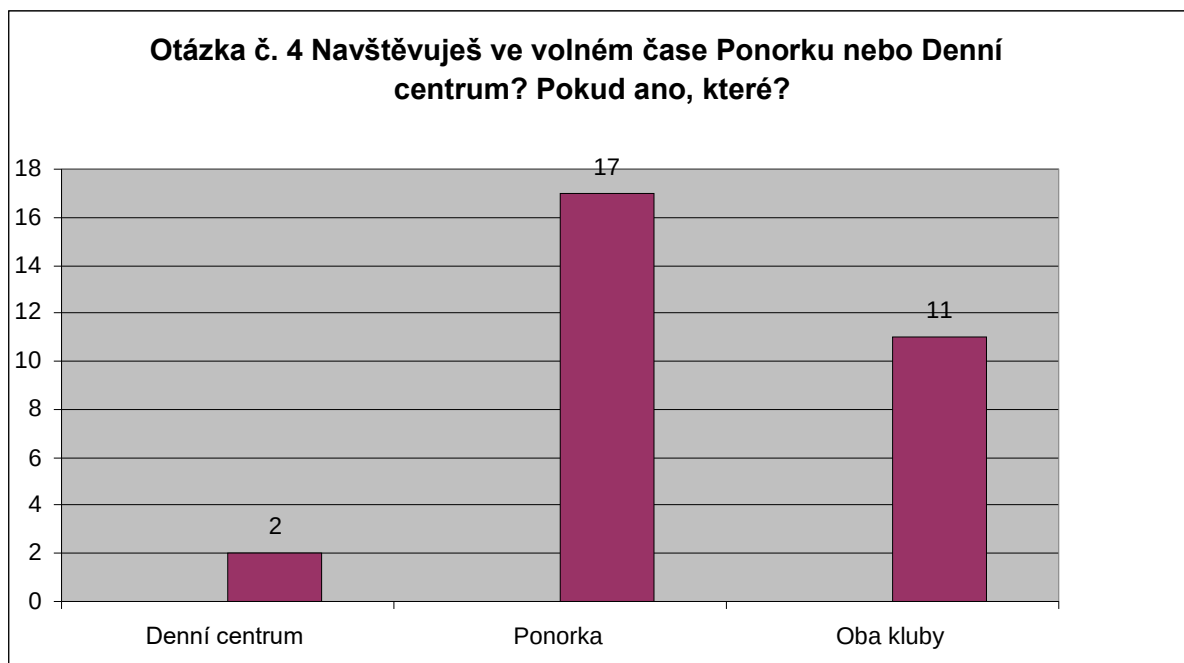
²⁵ Do grafů jsou započítáni návštěvníci ambulantní formy Denního centra. NZDM Ponorka takovéto rozlišení neuváděla.

²⁶ Do grafů jsou započítáni návštěvníci ambulantní formy Denního centra. NZDM Ponorka takovéto rozlišení neuváděla.

²⁷ Vzhledem k tomu, že služby Denního centra jsou omezeny věkem 18 let, je využívání tohoto zařízení pravděpodobně ještě vyšší. Počet osob v kategorii 6 – 18 se nám však nepodařilo v rámci výzkumu zjistit.

²⁸ Graf 20 má pouze ilustrační hodnotu a během posledního roku mohlo dojít ke změnám, protože v době realizace ankety se v Denním centru řešila potřebná personální výměna.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Graf 11 – Výsledky ankety mezi žáky 3. ZŠ o návštěvnosti Nizkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM) ve Žďáře (Zdroj: MěÚ Žďár nad Sázavou)

Rozsah služeb, jejich zacílení a vzájemném síťování poskytovatelů byly doposud řešeny v rámci *Komunitního plánu sociálních služeb* (KPSS²⁹) a některých dalších platforem pro spolupráci, například *Pracovní skupiny místostarosty pro řešení sociálně patologických jevů* atd. Kvůli neutěšené situaci na svobodárnách také v minulosti vznikla *Pracovní skupina starostky města pro řešení 3. ZŠ*, která však již zanikla. Někteří aktéři poukazovali na vzájemně nekoordinovanou činnost různých, paralelně existujících pracovních skupin. Spolupráce zúčastněných stran v rámci platforem i mimo ně byla většinou aktérů hodnocena jako velice dobrá, zejména pak mezi jednotlivými neziskovými organizacemi, případně i mezi některými NNO a školami. „*Spolupráce všech tady je, řekl bych nadstandardní.*“³⁰ Z rozhovorů však nebylo zřejmé, jestli je hodnocena spíše dobrá a korektní úroveň mezilidských vztahů mezi jednotlivými aktéry nebo skutečná efektivita spolupráce. Část respondentů poukazovala na přetíženost a personální podhodnocení sociálního odboru.

Jako na možnou bariéru vzájemné spolupráce bylo poukazováno na současné nastavení systému financování sociálních služeb, kdy si poskytovatelé služeb v podstatě konkurují při získávání prostředků z MPSV, přerozdělovaných krajem. Tento problém je však celorepublikový a netýká se

²⁹ Někteřími aktéry je KPSS vnímán spíše jako formální záležitost.

³⁰ Osobní sdělení respondenta NO 1

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

pouze Žďáru. Jednotlivé služby jsou tak často podfinancované a musejí pracovat s omezenými úvazky. Někteří poskytovatelé však hodnotí konkurenční prostředí pro rozvoj služeb jako zdravé a nevnímají ho jako bariéru vzájemné kooperace. „Kvalitu naší spolupráce to neovlivňuje a stejně se v leccčem navzájem doplňujeme“³¹.

5.2. Denní centrum pro děti

Mezi poskytovateli služeb je specifická role Denního centra pro děti (DC), které je zaměřené hlavně na romskou populaci na sídlišti Stalingrad, převážně na svobodárnách. Přestože dle *registru poskytovatelů MPSV*³² je poskytovanou sociální službou ambulantní a terénní forma NZDM pro mládež ve věku 6 – 26 let, v praxi však NZDM funguje spíše jeho ambulantní forma, kdežto terénní forma je kompromisem mezi požadavky města na zacílení služby (Romové na sídlišti Stalingrad), suplováním jinak nedostatečného pokrytí lokality klasickými terénními službami a terénní formou NZDM. Podle slov vedení DC se v terénu zaměřují na práci s jednotlivci, rodinami i celou komunitou. Stejným způsobem je také tato služba vnímána i obyvateli svobodáren. Pracovníci DC jsou zde chápáni buď jako garant pro řešení širokého spektra problémů zdejších Romů (napříč věkem), případně jako garant zajišťující nápravu a celkové zlepšení situace obyvatel svobodáren. Terénní služba je tedy poskytována nad rámec registrace Denního centra coby NZDM.

Řadou systémových aktérů je pozitivně hodnoceno celkové pokrytí lokality DC, realizované aktivity pro mládež i snaha o vybudování základu pro postupně vznikající komunitní centrum. Výtky zaznívaly spíše na personální podhodnocení a útlum terénní služby protože pracovníci DC jsou zaměstnáni administrativou a organizačními povinnostmi.

Vedení města plánuje rozšíření Denního centra a jeho případnou transformaci v centrum komunitní. Za tímto účelem byl navýšen počet zaměstnanců o „vrátného“, který je v denním centru k dispozici a zapůjčuje (za drobný poplatek) klíče například hudebním kapelám, které chtějí prostory DC využívat jako zkušebnu. Nad další vizi komunitního centra se však vznáší řada otázek. Není například zřejmé, jestli by mělo fungovat nadále pouze pro cílovou skupinu ze Stalingradu nebo by se mělo otevřít zájemcům z řad široké veřejnosti. Problematická je také budoucí participace obyvatel lokality na aktivitách komunitního centra, protože veškeré dosavadní pokusy ztroskotaly, nebo měly jen velmi krátké trvání. Obyvatelé svobodáren se zatím k veškerým vnějším snahám o aktivizaci stavěli rezervovaně, mají silnou nedůvěru k institucím a opatrní jsou rovněž při navazování spolupráce s poskytovateli sociálních služeb. Obyvatelé lokality i systémoví aktéři shodně tvrdí, že na svobodárnách se nenachází všeobecně respektované autority, což může být pro budoucí fungování komunitní centra rovněž problém.

³¹ Osobní výpověď respondentky NO 2

³² http://iregistr.mpsv.cz/socreg/detail_sluzby.do?736c=8cb837f680cc7e79&SUBSESSION_ID=1467557550404_2

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

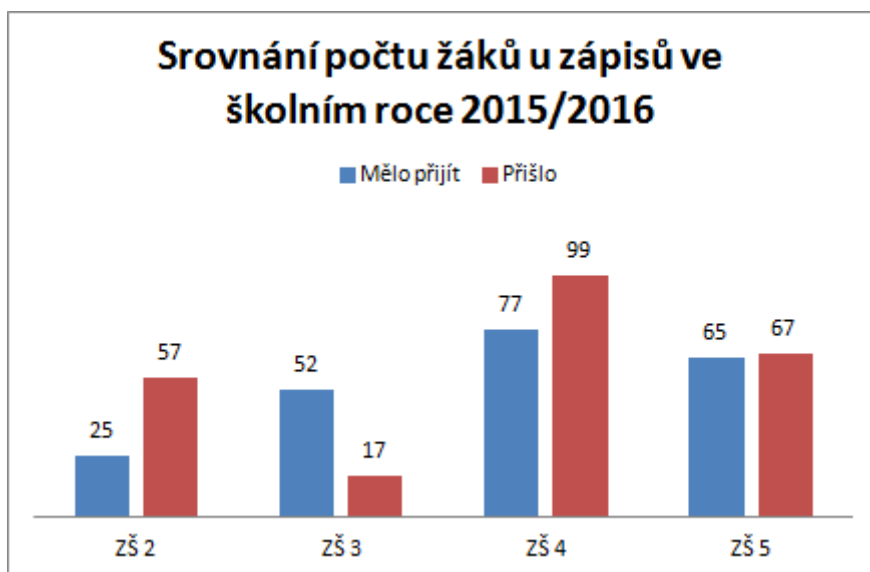

DC dále počítá s rozšířením činnosti terénní služby pro mládež, která v současné době není zajištěna. Práce s touto cílovou skupinou je vnímána jako velmi potřebná. Pro svou činnost by potřebovala také revitalizovat hřiště U věžičky, které by mohlo nabídnout potřebné vyžití pro tuto cílovou skupinu. Dobrá by byla i úprava zahrady u Denního centra

5.3. Navrhované rozšíření terénních služeb a dalších opatření.

Z rozhovorů s poskytovateli sociálních služeb a s dalšími aktéry vyplynula potřeba rozšíření služeb nebo zavedení dalších, komplexních opatření. Z návrhů vybíráme ty, které jsme vyhodnotili jako nejdůležitější.

- Přesun Azylové ubytovny pro muže do jiné lokality a její rozšíření o denní centrum a noclehárnu
- Depistáž rodin ohrožených chudobou a ztrátou bydlení
- Celkové posílení terénní práce
- Terénní sociální pracovník pro odbor sociální (OSPOD)
- Systém prostupného bydlení a bydlení pro početné rodiny.
- Garantované bydlení pro děti vracející se z výchovných ústavů a dětských domovů anebo dům pro ženy ohrožené domácím násilím - Domy na půli cesty.
- Zdravotně - sociální pomocník (SAS)
- Vznik komunitního centra

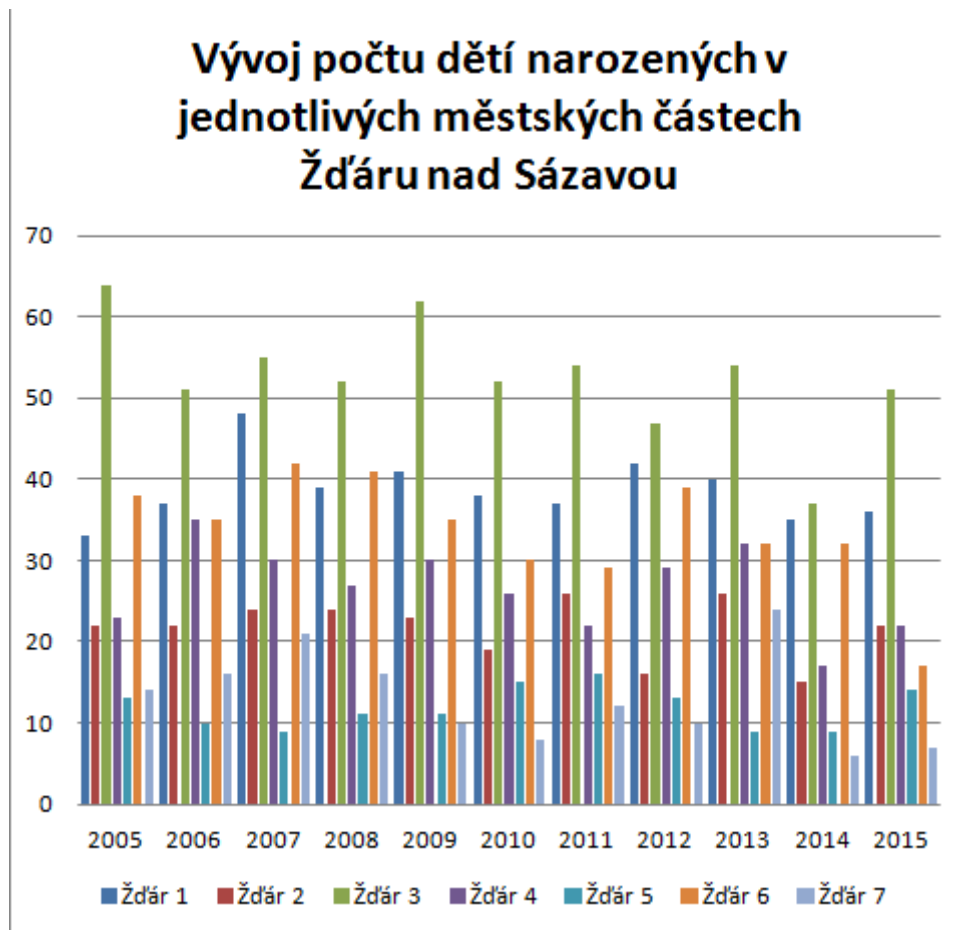

Graf 12 - Srovnání počtu žáků u zápisů ve školním roce 2015/2016

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Přítom základem pro spádovou oblast 3. ZŠ je městská část ZR 3³³, kde, jak ukazuje graf 12, dochází dlouhodobě k největšímu nárůstu populace a žáků ve třetí škole by tak nemělo ubývat.

Graf 13 - Vývoj počtu dětí narozených v jednotlivých městských částech

Podrobný rozbor důvodů, proč se majorita 3. ZŠ většinou vyhýbá, jsme již přinesli na stranách 75 a 78 – 79. Co do způsobu obcházení spádového určení dominuje snaha zapsat děti na jinou školu, nebo jim přepsat trvalé bydliště. Jak je patrné z obrázku 3, „ztráty“ žáků 3. ZŠ způsobené obcházením spádovosti jsou vysoké a pro ZŠ mohou být do budoucna likvidační. Pro příští školní rok přišla 3. ZŠ o 22 žáků (více než nakonec k zápisu přišlo), ale na úkor ostatních spádů „získala“ pouze žáky 4. Pro ilustraci 2. ZŠ získala 26 a ztratila 6 dětí, 4. ZŠ získala 22, a ztratila 4 děti a 5. ZŠ získala 16 a ztratila 11 dětí.

Kromě nenaplněných kapacit některých základních škol má výše popsaná problematika rovněž svůj finanční rozměr. Zjednodušeně lze říct, že podle současných mechanismů je každá základní škola financována podle počtu žáků. 3. ZŠ se tak logicky již dlouhodobě potýká s finančními problémy a například její zaměstnanci „Mají průměrně nejnížší část nenárokových složek platu ze všech škol ve

³³ ZR 3 je sice spádově rozdělený mezi 2. ZŠ a 3. ZŠ, nicméně větší část spádu pokrývá 3. ZŠ.

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Žďáře.³⁴ Závažnost problému začíná pociťovat i vedení města, které z rozpočtu již dvakrát škole přispívalo na dorovnání platových složek. Třetí základní škola je nyní v nezáviděníhodné situaci, kdy se kvůli existenčním problémům musí snažit o získání většího počtu žáků a sama aktivně nabízí přijetí těm, kteří z různých důvodů nemohou nebo nechtějí studovat na některé z ostatních škol. Nicméně pokud k přestupu skutečně dojde, tak se vzhledem k profilaci a pověsti 3. ZŠ jedná většinou opět děti se SZ, SVZ apod. Popsaný systém distribuce žáků mezi školami ve Žďáře zdomácněl a pevně zakořenil jako norma v představách veřejnosti, rodičů, zástupců škol, učitelů i různých institucí a NNO. Mezi školami funguje tolerovaná směna problematických žáků a jejich směřování do 3. ZŠ, která tato škola nabírá i kvůli finančním prostředkům a ostatní školy se dále touto problematikou nemusejí zabývat. Problém však nelze redukovat pouze na finanční stránku. Stejně tak je motivací i upřímná snaha žákům pomoci, protože 3. ZŠ má zkušenosti, vybavení i specializovaný personál. Popsaný mechanismus je většinou Žďárských aktérů akceptovaný a není považován za příliš velký problém. Navíc se jedná o velmi citlivé (politické) téma a není přítomná chuť vzepřít se všeobecnému tlaku rodičů a institucí. Jediný aktér, kterému uvedená praxe v současnosti vadí, je vedení města, protože musí 3. ZŠ s malým počtem žáků dotovat nemalými finančními prostředky.

6. Přílohy

³⁴ Osobní sdělení respondentky ME 4

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	☒	-	☐	
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	☒	☐	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☐	-	☒	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☒	-	☐	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	☒	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☒	☐	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	☒	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	☒	-	☐	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	☒	☐	
10C.	Kariérové poradenství poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	☒	-	☐	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	☒	-	☐	

12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	☒	-	☐	
------	--	-------------------------------------	---	--------------------------	--

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☒	-	☐	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☐	-	☒	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	☒	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou nebo aktualizovanou</i>	☐	☒	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	☒	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více jak dvakrát do roka	☐	-	☒	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	☒	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění (asistent, psycholog))	☒		☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	☒	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	☒		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☐	☒	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti nebo pro dospělé</i>	☐	☒	☐	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	☒	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	☒	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	☒	-	☐	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	☒	-	☐	
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	☒	☐	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☒	-	☐	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☒	-	☐	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	☒	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☒	☐	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	☒	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	☒	-	☐	částečně
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	☒	☐	
10C.	Kariérové poradce poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	☒	-	☐	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	☒	-	☐	

12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	☒	-	☐	
------	--	-------------------------------------	---	--------------------------	--

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☐	-	☒	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☒	-	☐	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	☒	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá ji veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	☐	☒	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☒	-	☐	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více jak dvakrát do roka	☐	-	☒	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	☒	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění (asistent, psycholog))	☒	x	☐	částečně
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☒	-	☐	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	☒		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☒	☐	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>	☒	☐	☐	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	☒	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	☒	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	☒	-	☐	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	☒	-	☐	
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	☒	☐	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☐	-	☒	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☒	-	☐	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	☒	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☐	☒	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	☒	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	☐	-	☒	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	☒	☐	
10C.	Kariérové poradce poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	☒	-	☐	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	☒	-	☐	

12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	☒	-	☐	
------	--	-------------------------------------	---	--------------------------	--

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☐	-	☒	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☐	-	☒	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	☒	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou	☐	☒	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	☒	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více jak dvakrát do roka	☒	-	☐	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	☒	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění (asistent, psycholog))	☒		☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☒	-	☐	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	☒		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy	☒	☐	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé	☐	☐	☒	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	☒	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	☒	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	☒	-	☐	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	☒	-	☐	
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	☒	☐	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☐	-	☒	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☒	-	☐	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	☒	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☒	☐	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	☒	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	☐	-	☒	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☒	☐	☐	
10C.	Kariérové poradenství poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	☐	-	☒	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	☒	-	☐	

12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	☐	-	☒	
------	--	--------------------------	---	-------------------------------------	--

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☒	-	☐	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☐	-	☒	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	☐	-	☒	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá ji veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	☐	☒	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	☒	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více jak dvakrát do roka	☒	-	☐	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	☒	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění (asistent, psycholog))	☐		☒	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	☒	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	☒		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☒	☐	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>	☐	☐	☒	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	☒	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	☒	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	☒	-	☐	